Контрольни экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадуьйла 1923 шера дуьйна ◆ ШИНАРА, 19 декабрь 1972 шу. ◆ № 152 (5356). Мах 2 кап.

КЕРДАЧА КОТАЛОНАШКА

Болх бе йолаеннай СССР Лакхехьарча Совета пхелагlа сесси

18 декабре КПСС Центральни Комитета Пленум хилар. Пленумо дукхаргlча дакъе мегайир 1973 шера СССР халкъа боахам дегlабоалабара Паччахьалкхен планей 1973 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетен проекташ, хlаьта уж СССР Лакхехьарча Советага дуоцийта дlачудала СССР Министрий Совета тlа а дихлар.

18 декабре Йоккхачу Кремлевски Дворепе болх бе йолаелар бархlалагlа къамача СССР Лакхехьарча Совета пхелагlа сесси. Сайрийна 6 сахьат даьлча хьайийллар Союза Советен Къамий Советен цхьана ль заседани.

Чlоагlа, дlаьхдаь тlоарам а детташ, ура а гlайтта депутатеш тхьашинен тlайийцар ше... къостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Щербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев.

Шинна а палатай цхьана ль заседани хьайийллар Союза Совета председатела депутата А. П. Шитикова.

Чlоагlъю ден повестка:

1. 1973 шера СССР халкъа боахам дегlабоалабара паччахьалкхен планах.

2. 1973 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетахи 1971 шерара СССР Паччахьалкхен бюджет кхочашдарахи.

Ден повестка хьалхарча пунктах доклад йир СССР Министрий Совета Председатела заместитела, СССР Госплана председатела депутата Н. К. Байбакова.

«1973 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетахи 1971 шерара СССР Паччахьалкхен бюджет кхочашдаьрахи» доклад йир СССР финансай Министра депутата В. Ф. Гарбузова.

19 декабре дlало болх бен а [redacted]

(ТАСС).

СИЙЛЕ ХИЙЛА ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ!

Советски Союза Коммунистически Парте Центральни Комитета Пленумах бола

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1972 шера 18 декабре хилар КПСС Центральни Комитета Пленум.

Пленумо ла а дийгlар дийца а дийцар СССР Министрий Совета Председатела заместитела, СССР Госплана Председатела нов. Н. К. БАЙБАКОВА ль «1973 шерара СССР халкъа боахам дегlабоалабара паччахьалкхен планахи» СССР финансай министра нов. В. Ф. ГАРБУЗОВА ль «1973 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетахи» йола докладаш.

Цу докладех йолча пренешка къамаьлаш дир нов. Н. Д. ХУДАЙБЕРДЫЕВА — Узбекски ССР Министрий Совета председатела, Б. АШИМОВА — Казахски ССР Министрий Совета председатела, Г. В. РОМАНОВА — КПСС Ленинградски обкома хьалхарча секретара, Г. С. ЗОЛОТУХИНА — КПСС Краснодарски крайкома хьалхарча секретара, В. В. Щербицке — Украина Компарте ЦК хьалхарча секретара, Н. П. КАЗАНЕЦА — СССР lаьржача металлурге министра, Д. РАСУЛОВА — Таджикистана Компарте ЦК хьалхарча секретара, Е. Е. АЛЕКСЕЕВСКЕ — СССР мелиорацеи хиибоахамеи министра.

Дош хаддаш Пленуме къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. БРЕЖНЕВА.

Цу дешах доагlаш дола сецамаш тlайийцар КПСС ЦК Пленумо.

Пленумо КПСС ЦК секретаралла хержар нов. В. И. ДОЛГИХ.

Пенсе ваха дувзадеиа Пленумо КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата декхарех мукъавалийтар нов. В. П. МЖАВАНАДЗЕ.

Цу тlа ший болх чакхбаьнкхар КПСС ЦК Пленумо.

1973 шера СССР халкъа боахам дегlабоалабара Паччахьалкхен планеи СССР Паччахьалкхен бюджетеи проектех бола

КПСС ЦК Пленума соцам

1973 шера СССР халкъа боахам дегlабоалабара Паччахьалкхен планахи 1973 шерарча СССР Паччахьалкхен бюджетахи йола проекташ дукхагlча дакъе чlоагl а йойла, хlаьта уж СССР Лакхехьарча Совета сессе юица дlачу а лойла.

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГlАЛА ОРДЕН ОТТАЯРАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

1. Советски Социалистически Республикай Союз хьаь 50 шу дизар белгалдара оттайойла халкъий доттагlала орден социалистически къамий, народностей доттагlали эшараш йола сотрудничество чlоагlъеча хоккхий гlулакхаш карагlдувларах, ССР Союза союзни республикаши, экономически, социально - политически культурни дегlаахара доархlам боллаш хитта лацарах тергойолаш.

2. Халкъий доттагlала ордена статут чlоагlде.

3. Халкъий доттагlала орденашта хила еп чlоагlде.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 17 декабрь 1972 шу.

КПСС Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага, ВЦСПС-га

Ленина орден лелача «Грознефть» объединение «Октябрьнефть» мехкдаьттех гази йоахача управлене коллективо дег гlоздаьнна дlахайт Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага, ВЦСПС-га КПСС XXIV-ча съезда исторически решенешка хьежжа сийлахьча юбилея — Советски Социалистически Республикай Союз вlашагlъеллa 50 шу дузача денна сийна тlайийца лакхара социалистически декхараш мехкдаьттахоша хайал хьалха кхочашдаьда.

Цхьайтта бетта паччахьалкхен планал совгlа дакъадаьккхад 23 эзар тонн мехкдаьтта, 10,8 миллион кубически метр мехкдаьттаца хьайоагlа газ. Планал совгlа реализаци йай 560 эзар сома маьхарча продукцена, планагlа лаьрхlачул совгlа паччахьалкхенна бенна пайда 745 эзар сом да.

Дикагlйола технологи, керда техника производстване юкъеялхьара чотах, къахьеган lаьмни харда тlа вlашъкхьебаккхарах къахьегама оасаре 3,1 процент лакхъяьннай. Уж белгалдаьха кхоахамаш лаьхий мехкдаьтта лаккхара боарам соахкарчух 60 процент лаьх а бен.

Оаха юбилейни социалистически яхье дlахача толамий партен правительственни лакха мах а бен, КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС Юбилейни сийлен знак дlалурах дlаяз чlоагlа гlоздаьнна, мехка халкъа боахам дегlабоалабара мехкдаьттех гази мел оьшша доарlам болаш да хила а деш, «Октябрьнефть» пятилетка кхоалагlча шера тlаоц укх тайпара социалистически декхараш:

— хьадоаккхача мехкдаьтта боарам 46 процент лакх а беш, паччахьалкхен заданел совгlа 30 эзар тонн мехкдаьттех итт миллион кубически метр газ лаьца. Шера планал совгlа 500 эзар сома мехка продукцена реализаци е;

— къахьегама оасарие цхьа процент лаакъе.

1973 шера тlайийца социалистически декхараш кхоачашдергдолаш доа ду оаха.

Нохч - Гlалгlайчен промышленни предприятей, гlишлонъечен транспортни организацей ерригa коллективашта тlаьхьех оаха шеlалагlча пятилетка кхоалагlча шера планаш толамца кхоачашъярах тlехьадоачашъярах шерагlа социалистически яхь йоржадо.

«Октябрьнефть» мехкдаьтта гази йоахача управлени коллективна торжественни собрание массаш а реза волаш тlайийцад уж.

«АССИНСКИЙ» СОМИЙ-БАЬЦАДААРИЙ СОВХОЗА КОЛЛЕКТИВО НОХЧ-ГlАЛГlАЙЧЕН ЮРТА БОАХАМА БЕРРИГАЧА КЪАХЬЕГАМХОШКА ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Деза правительственни совгlат — Советски Союза Коммунистически парте, ССР Союза Лакхехьарча Совета, ССР Министрий Советаи ВЦСПС-еи Юбилейни сийлахь знак хьаэцаш оаха цlенача дег тlера баркал доала партенеи правительственнеи сай дарахи тхоах тешам баьрахи.

Атта дlацар 1972 шу, цхьабетьда, партийни организаце кулгалца тха дуьнехача къамех бевча нахах ийттача бертайнача коллективана чоалхене (климатически хьелашца дилача) юртбоахама шу тlаьхьа чакхдаккха мегар. План 11,6 эзар тонн мера ца хьвача 11,9 эзар тонн баьцадаараш чуийцар, план 3,1 эзар тонн мера ца хиннача 4,4 эзар тонн сом чубоахар. Пачхьалкхагlа 11,6 эзар тонн мера ца хьача 11,7 эзар тонн баьцадараш 2,4 эзар тонн мера ца ваьча 4,3 эзар тонн сом бахиай паччахьалкхенга.

Гектаре тlера 196 центнер йоалаш хьайиттар баьцадараш, сом — 157 центнер. Продуктивность лоаче паччахьалкхене эггара дикагlа хьинхенаш дlахад совхоза хьайбай боахама а. Планагlа 3000 килограмм мера йоахача массе лаьрхlача хlара кхоабача lаттагара йоалаха шура 3360 килограмм хуртъа, а соахкарчух 330 килограмм дукхагlа.

Ши миллион сом пайда хила безаш ба, а планагlа хила безачул 500 эзар сом дукхагlа.

Деза совгlат дlаэцар тlакха тlайлагlача хаза тхоашлера ялх а дукхагlа йоадаккха кхетаду оаха. Юртбоахама производстве юй а лакхагlа хьексаяла дега даьга да тха.

Еррига социалистически яхье [illegible] тхоай тарлешка хьажа, оаха, шоай йоалла белхаш, специалистама, гlулакхарча наха, 1973 шера декхарагlа дахкаш тlаоц тхоаста:

— баьцадараш 15,6 эзар тонн, сом 3,2 эзар тонн чуйоа; планал дукхагlа хул: баьцадараш — 2,8 эзар тонн, сом — 280 тонн;

— 275 гектарах хlаране тlера тонгтий 260 центнер, 33 гектарах хlаране тlера 500 центнер кабачкаш, 63 гектарах хlаране тlера 350 центнер кабуц, 67 гектарах хlаране тlера 290 центнер морковь чуе, а цу ма совгlа 35 центнер томаташ, 213 центнер кабачкаш, 57 центнер кабуц, 42 центнер морковь.

— 15 эзар тонн баьцадараш, 3,1 эзар тонн сом паччахьалкхен йоахка паччахьалкхенга.

Тхоашта декхагlдола социалистически декхараш тlаоцаш 1973 шера хьалха бахкар продукташ дукхагlа ихаран хаьчаьрах юртбоахама хьайбаши лекхаш лелаярий. Еррига союзни социалистически яхье боалара тlалькхаш республика керда хьалххашкахьаш совхозаш белхашкахьа кхайкарал ду оаха.

Тlайийцах «Ассинский» совхоза коллективо собрани.

МЕХКДАЬТТАХОШТА ДЕННА СИЙЛЕН СОВГlАТ

СССР 50 шу дизар белгалдоаккхаш лелаьча Ерригсоюзни социалистически яхье карагlдаьнначарах эггара дикагlа хиларах укх деношка ЮБИЛЕЙНИ ПОЧЕТНИ ЗНАКАШ еннай «Октябрьнефть» НГДУ, Ассински сомабаьцадаарий совхоза, «Чечингсельстрой» треста коллективашта.

Укх шера 18-ча декабре С. М. Кирова цlерагlча культура Дворца цlай лездеш бар «Октябрьнефта» промысловикаш.

«lаьржа дошуш» доаккхача хьинаре къахьегаш цар даьхача толамий лакха мах беьб партеи правительстваи. СССР вlашагlъелла 50 шу дизара сийна лаьржача Ерригсоюзни яхье эггара дикагlа толамаш даьрах КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето, ВЦСПС «Октябрьнефта» коллективана еннай Юбилейни сийлен знак.

Юбилейни сийлен знак яхара хетаь торжественни собрани хьаела «Октябрьнефта» партиона секретара нов. Еловиковас. Зале торжественно хьачухь «Октябрьнефть» НГДУ Цlе байракхи КПСС Нохч - Гlалгlай областной комитета, Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, цай республика Министрий Совета памятни байракхи.

...Трибуна тlе ва КПСС областной комитета бюро член, Нохч-Гlалгlай облсовпрофа председатель О. С. Беляев.

СССР 50 шу дизара сийна лаьржача Ерригсоюзни социалистически яхье эггара дикагlа толамаш даьхача Нохч - Гlалгlайчен предприятей, колхозий, организацей, учреждений цlис коллективана, — аьнар цо, — еннай Юбилейни сийлен знак [illegible]

1015 болхлочох ахаш гергга берриш йоагlа а йоагlаш коммунистически къахьегама ударник яхе сийлен цlи лелаеш ба, хlаьта вомаш юха мел басараш из сийлен цlи яккхара къовсам доттабеш ба. «Октябрьнефть» НГДУ йиъ цеха, 35 участкана, бригадана, отдела еннай «Коммунистически къахьегама коллектив» яха сийлен цlи.

Паччахьалкхен плане тlейийца социалистически декхараш кхоачашдеча дизал дакъа даьлад предприяте рационализаторшка. Ер шу доладелча дена кийч а яь цар производствана юкъейихьай паччахьалкхенна 136 эзар сом пайда беш йола 520 рационализаторски предложени.

Цох хьалхенар къаьста гуш да тахан. Ше санна болча предприятекта юкъе яьржача Ерригсоюзни социалистически яхье шолагlа моттиг лаьцай «Октябрьнефть» НГДУ коллективо. Цу коллективе дахь дезал санна бертайна хьинаре къахьегаш ба эрсий, нохчий, гlалгlай, украинцаш, эрмалой, тетараш, кхыча къамех бола нах. Царна юкъе а дикагlберех а газосварщик Петрова Тамара Ивановна, электрослесарь Снежко Павел Васильевич, мехкдаьтта доаха операторш Беридзе Виктор Александрович, Касумов Ахьмад, кхыбараш.

Парте Нохч - Гlалгlай областной комитета бюро, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Министрий Совето, облсовпрофа Президиумо [illegible]

СОВГlАТО ДЕКХАРИЙЛА БУ

«Ассинский» совхоза Юбилейни сийлахь знак лулга боахама баьцадоараш, сомий бешайаш, хьайбаш леладераште, лоалахарча юрташкен станицашкен сиха хlахеза чакхдаьлар. Ерригсоюзни социалистически яхье котало яьккхараште ловза баккха баьлкар Сунженски района XX партсъезда цlерагlча колхоза, Ачхой-Мартана района «Орджоникидзевский» совхоза, Ассински консервни завода, Сунженски районцентра вокалаш.

Дукха нах гулбеннабар совхоза клубе. Совхоза коллективана деза совгlат далара хетаь торжественни собрани хилар укхаза.

Совхоза партийни организаце секретара собрани хьа а аьлаш къамаьл де доаl ду КПСС Нохч-Гlалгlай обкома секретаре М. А. Дорохова.

М. А. Дорохова парте обкома, республика Лакхехьарча Совета, Министрий Совета цlерагlа пятилетка кхоалагlча шера кхы а оасарегlа къахьегара тlаьхьехаш дег тlера ловша баьккхар боахама сийдолча коллективана. Цо аьлар:

— Чоалханеча климатически хьалашца мехка юрта боахама къахьегамхоша кхоачамдалла пlанате хьайбай продукташ кхай. Хьинаре къахьийгад «Ассинский» совхоза коллектива а, СССР хьаь 50 шу дизара сийна лелаьча социалистически яхье эггара лаккхагlа толамаш даьрах мехка къаьча коллективашца яхьаш деза совгlат — КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС Юбилейни сийлахь знак еннай цуьна. Клубе гулбеннараша чlоагlа тlоараш детташ тlаоц М. А. Дорохова доагlаш денна совгlат дlаделар.

Правительства деза совгlат дlаэцаш совхоза директора нов. Вахиенана коллектива цlерагlа дег тlера баркал аьлар КПСС Центральни Комитета, хьамсарча Советски правительствана.

Укх шера лакха оасаре болаш къахьийгаб боахама коллективо. Халкъбоахама планагlа 11,6 эзар тонн яла мара ца езача паччахьалкхенга лехкад 11,7 эзар тонн баьцадараш, хlаьта сом планагlа 2,4 эзар тонн яла йоагlача 4,3 эзар тонн еккай. Хьайбашкара йоаха продукташ совйоахача а дика толамаш дахьад.

Дlайха дешаш яла доагlа баьцадараш леладеча Заттиева Любай, Баскукаева Селимата, Челиева Азава, Хоменко Раисай, кхыбарий бригадех. Сомий бешанаш лелаераште юкъе эггара дикагlа толамаш дархад Гравова Антонинас, Астемирова Нурсета, Горелова Полинас.

Дlалаьрхlача 2 миллион сомал кlезагагlа болаш пайда хила безаш ба совхоза укх шера.

Производстве хьалхалаттараша моай совхоза коллектива къахьегама ниттта лакха мах барах Коммунистически партенеи Советски правительстваеи баркал оалаш къамаьлаш дир.

Трибуна тlа ва сомий беш лелаеча бригада бригадир нов. Алуев.

— Деза совгlат даларе цхы а дикагlа къахьега декхарийла ду вай. — аьлар цо. — Лоалахарча Ленина цlерагlча колхоза сомий бешанаш лелаераша лоха хьуркъам кхебу. Пайда лур йола юртбоахама производства отрасль айяра новкъостал дергда вай царна.

Моаршал лур, ловзаш доахаш къамаьлаш дир Сунженски района XX партсъезда цlерагlча колхоза партийни организаце секретара нов. Ильякова, Ачхой - Мартана района «Орджоникидзевский» совхоза директора нов. Дашкова, Ассински консервни завода партийни организаце секретара нов. Зубова, кхычар.

Собрани чакхйоалаш доакъашхоша КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Советага, СССР Министрий Советага, ВЦСПС доккха совгlат даларах чlоагlа баркал оалаш письмо тlайийцар. 1973 шера Ерригсоюзни социалистически яхье юкъе а йоалаш кхы а лакхагlа къахьегама толамаш даха дош делар коллективо. Иштта, собрание Нохч-Гlалгlайчен берригача юрта боахама къахьегамхошка кхайкарал дир «Ассинский» совхоза коллективо.

СУРТА ТlА: М. А. Дорохов Юбилейни знак дlалуш ва совхоза коллективна.

М. КОБИАШВИЛИ сурт.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТИЙ ХЬАЛХЛЕНЦА

ССCP хьаль 50 шу дизара тIеIаш хилла доккхий социалистически дехкараш кхоачашдеча коммунисташа хьокхаш телаш къахьега дезилга эркал а бен lаш тIехьбаьккхаб № 9 йолча гIишлон - монтажин управление коллективо ший болх. Цу цIейна сийлен вахте хьалха латтараш коммунисташ ба.

Кхичарна кьокхам таlиш белгалбаьлар цу иккъе дIьоллагIча участка гIишлошьераш. Лоацдача йукъагIа Черноречье поселке ГТК болилошта лаьрхIа 56 квартира йола цIа хьалдаьдаьккхар коммунист Н. Димов керте латтача цу участкерча бригада. 50 квартира йола цIа хаьал дьалха летта даьккхар коммуниста Г. Любиштиния кулгалдеча бригада а, Керда йу кьегIаккхачалехь эксплуатаце дIадала лерхI химкомбинато шоай низашца хьалдеш йола 100 квартира йола цIа а.

56 квартира йола цIа хьалхеча белгальккха ваш а кьаьна мастер А. Руденко, прораб коммунист Н. С. [illegible] керте латта отделочникий бригада. Иштта дика кьахьегаш я кхига йхелагIча гIишлок-монтажин управленера [illegible] Белобрицкий керте латта малярий бригада а.

Сиха эксплуатаце дIаяла езача объекташка тешам бола коммунисташ хьежабаро торо кулийт болх нийса вIаштIехьбаккха, шоай гIишлошьерашка производственни декхараш тIехкхочаш-дайта.

Пачхьалкхен вlах 130—160 процент кхочашьеш хьайннагIа коммуниста В. Панченкос кулгалду асфальт бехка бригада. Хьокхаш кьахьегарца шоай шIебаш дIахезийтай электросварщица Н. Москенко, газосварщика А. Шаталова, бетонщица Л. Важеновс, кхьа гIишлошьераша. Грозни НИИ объект, 100 вагона лаьрхIа трампарк, химкомбината корпус, Черноречье поселке нах чубаха цIенош хьалдеча, моллагIча кьамча моттиге, даим дехкарай тIейкхочашлу цу бригада коллектива. Веррига а 53 сег чувоагIа бригалана, царех хIаранир белгал дика ка йоалаш а ший декхараш кхетадеш а ба. Ия иштта хилар дуккагIча даькъе тийша да пар партийни организатех. Ия йоккха дIе а гIишлошта юкъе оадо болх беш я. Коммунистий хьалхленца хахал хьалха белхаш чаккдахара декхар тIаьйцар бригала членаша. Объекташка кровельний кьаьнаш дехкаша белхаш дечи, лаьтеи кIаллара коммуникацеш еча, хий, газ чуоаллача дика кьахьерца белгалбаьннаб уж. Трампарке де фиел деза гIулакхаш дев а баьния хIаца Черноречье посёлкерча нах чубахаргболча цIеношка газе хийи чудуаллаш ба гIишлошьераш.

Цу участкал дукха тIешаюсаш [illegible] № 2, 4, 5, йолча участкий коллективаш а.

Даим балха хилагIйолча моттигашка утташ, гIишлон участкашка болх мишта лея хьожаш шоай сийрда бIарг доккхаш, йоашта бIаргадейне хирцаьхара хIама дIадаккхаре оарцагIбуллаш ба СМУ-9 60 сагах латтача партийни [illegible] коммунисташ. Шоай участкашта организаторий, политически [illegible] болх [illegible] управление [illegible] партийни группа [illegible].

— Тха партийни организаце кхоачита дика лорабу [illegible] хьалха [illegible] — боли управление партийни организаце секретара [illegible].

районга. ХIаьта цу тайпара кхоачашдола кьахьегама дукха а ба. Цорех хIаранера во хаьржача профессеех дола ноапхьадаш дукхагIболча коммунисташ, балха коллектив, цун омалаш, шоай дикагIбола кхьахьегамхой дIабойлийт. Цул тIехьагIа чуйна ялла болй берIболаш [illegible] йола бехалой уптабу.

Керда балха бьаккарана кьюкьа, кар аьттув балар, а вIаштIехь до доала гIулакх — деррига хьа коммуниста. Цудукьа балха дика хIатарлу катаркхой, сиха Iомаю керда говзалеш.

ГIишлошьерий балха илькина оагIув иц партмо ца хуаш. Кьахьегамца, коллектива вахарца дувзадена дешаш дувцаш хул партийни собранеш. Цига тIаьйца решенеш кхоачаньяра тIахьожам лоаттабелга дика вIаштIехьдаьккхаш.

Иштта шоай собранешка дийцар коммунисташа: партийни документаш хуадара кийчо яра [illegible] доп дьийэ дисциплина тел[illegible] кьарекь [illegible] меларашта. Партера дIаваьккхар кьахьегама [illegible], партийни учетера дIа а ца доалаш. Кьилбаседе ваха 6 бутт баьнна [illegible] К. Сливин. Общественни вахаре дакъа ца лоацаш болча коммунисташка дIахийтар гIулакх тоале дезилга.

Иштта, шоай балха тIе [illegible] дола кхоачамбацараш дIа а доахаш Iерторганизаце болх вIаштIехьбаккхарон, мугIарерча кьахьегамхошта хьокхам телаш коммунистацца кьахьегаро [illegible] кулийт управление гIишлошьерашка толамаш даха.

А. БАШКИН,
№ 9 йолча гIишлон-монтажни управление мастер, [illegible] бюро член.

Транспортникий толам

[illegible] ССCP-в хьаль 50 шу дуза[illegible] цIейна Грозненски автокомбинато транспортникаша. [illegible] плам 27-ча декабре кхоачашьеш вош бар ун, хIаьта цар шера план кхоачашьяьй 13-ча декабре. Ер шу чаккдалалехьа шерр планагIа дьорхIачуш [illegible] 60 эзар тонн хайнье байхйа муъь дIадьа хьоргба автокомбинате коллективо. Уих шера [illegible] 351 эзар килограмм дизельни дантор.

Уж толамаш доахача сьалара социалистически дькье хьалхара моттиг льийхай С. Ибрагимов керте латтача кхоалагIча автоколонна коллективо. Цо ихы а хьалха кхоачашьяьй шера план. ХIара гIулакхIа нормаш дикка тIехкхоачашьеш хьанара кьахьегарца белгалбаьнна ба водителаш уж. Аккабов, Албастов, [illegible], Ялетдиев, Бархинхоев, Байдиев, иль дукхха бекаш а. Цар тIахьегIша шера четах кьекьега массехк бутт ба.

З. МИХАЙЛОВ.

* * *

ССCP вIашагIьяла 50 шу дузача цIейна доша [illegible] кийчдеш Нохч-ГIалгIай автотранспортни управлене «Северный» кхача автостанце коллективо. Пятилетка шоалагIча шера кийна тIаьйцо социалистически декхараш 14-ча декабре кхоачашдаьа цо.

В. ХОТМАРЗИЕВ.

УКРАИНСКИ ССР. Житомирски область. Мануильске цIерагIча колхоза кьахьегамхойна пачхьалкхенга дуккй шурах йоккара шора задание тайад хьалха кхоачашьяь а бальна Житомирски района боахамашта юкье хьалхара моттиг шира-шира Iоца. Ца байракх лькхай. ХIаьа Iан заман [illegible] хьайбаш ар-ладерий Ерригсоюзни иль юкъе бахаб уж.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара кертера) доярка [illegible] И. Рыбак, Е. Бабич, колхоза бестоддинг Ар-[illegible] доярка Н. Ковпанчук М. Самченкон.

П. [illegible] сурт.
ТАСС фотохроника.

АТЕИСТАШ КХЕБУ

Сунженски района Галашкарча юкъерча школерча семинарски группана аз кулгалду дикъ шу да. Хьехархой, коммунисташ, парте [illegible] ба тхо дадугIарой.

Веррига а 19 сег чувоагIа пропагандистский группайна. Программни документ а хинна дIаэттай тхона КПСС XXIV съезда решенеш. «Ленина къамаи дешах лаьца», «Марксизма - ленинизма дьихали цох мукъамнихараки», «Хьакъал дьи дуьйл да» хьа балхаш Iомадир оала соатта.

Дьиах тешаш болча нахаца болх бо хала да. Ши-ший наьхьаш да уж цун юкъе боалабьраш. ХIаьта цунах уж бахара дьимах мишта, хIана тийшой уж да деза йропагандиста.

ХIана а тIехьа болаш ба тха юрта урдуа доахеш, нарха кхоабеш, дукха истий кьувлаш бола нах. Цу тайпарех гIулакхашца кьоасем доаттабар пропагандиста сийлен декхар да.

Семинарера кружково болх беча шорашка дика пропагандист-атеист хиларца белгальенний школа директор Лопатина Анна Ивановна. Семинарски занатош дIенийна юкъагIа цо этташ йолча во дукха бола бу юртхошта юкъе. ЦIеннагI лекцеш еIача атеистически кружкове кулгалдеш а Лопатина. МоллагIа кхетаргболаш ду ца хьекьа.

Цу тайпара дика пропагандисташ лоархIаш ба Анепкина Тамара Николаевна а Горков Валентин Андреевич а. Лекцеш йоаш, бориш даьй-йоаной собранешка, сходашка наь вIашагIкхийттача кьамаьлеш деш хул уж. Йоккха чулоацам болаш, нахьа баьзи тIаоаш хул цар еча лекцей, беседей чулоацам.

ССCP хьаль 50 шу дизара пкьоболхаш шерра социалистически ять йоаржлаь керда толамаш даха гIерташ кьахьегаш ав тIара советски сег. Кьахьегама соагIаташца цу кIейна кьахьебахаро вахте лаьте тхо колхозхой а. Социалистически ять дIайоланьреа ба тха юртхой: Мужечера тIьаика ххелер Нохч-ГIалгIай АССР Лаштамварча Совета депутат Оздоев Хамсат, доярка Герсиев Iавсат, Чинкиев Лиза, Костоева Халишат, хьайбаш лелалер Хашнев Даул, механизатор Хашиев Хьамид, слесарь Кациев Зяудин. Кьахьегам белгалболаш кегийй коллективера школьера дика хьонхам гой цу хьинар долча нах.

КIезига терко яц оала дешархошта патриотически кхетам беле а. Шаьна а дикалейта ши иц парна яй тахалара тоеле хьахьалаш [illegible] бь кьосам, вер дегIалера гIудикхдеш. Юрта кIантг ба ГIалгIайчене Советски Iаьдал ловжаш, граждански Сийлахь-боккхача Даймехкен тIеманаш да кьа ловцаш хинна нах.

Иштта шератара шерага, хьаьш а шура йувлий парте [illegible] доп нахе юкъе кхуылиеш хьайбогIа школерча семинарски группа пропагандистма.

А. ЧАПИЕВ,
Галашкарчи юкъерча школа семинарски группа кулгалло.

Лаьттан ченашкара хий доахараш

Нохч-ГIалгIайче, Кьилбаседа-ХIирийче, Дагестанех Ставропольски крайи бахаш шоа [illegible] болх коммуниста гIолевкьакх экспедице бурувалеттача воккхагIболча мастера Мусралов Хьусейн цун хоттагIийя цIераш.

Мишта дакъхкаа [illegible] Цох лаьйе хувц гидрогеологически станце начальнике Ильяс [illegible].

— Вай республике а цун доала дуьхьарча лаьттайха а хий доалла моттиташ тоакхаш бе тха гидрогеологаш. Геологически парте бола йеш а 6 бурувалетто бригада. Уих массехк шера дикагIа лоархIаш а царех Мусралов Хьусейна кулгалду бригада. ХIара бетта задании кхочаш а еш моллагIча гIулакхех дика лоархIаю ца.

ХIаьта гIулакхаш-м шортта динна. Царел наI ер а долаш: Дагестански АССР Хасав-Юртовски района Батаж-Юртара кал фермера хий кхухьаш бола бIеш шериш дар. Каспийски фонд юхе улаие а мала тоза хий доаладеш багIар дар юртхошта кьаьстта хала.

Нохч-ГIалгIайчера лаьттан ченаш тешаш йола Мусралова бригада кхьачар укхаза. Зом боаккхаш тохкалаш аьчул гIаьнгIа:

— Укхаза вайна кIала-м тезача хи бIарие тем ла-бий, хилар цо. Тешилар Батаж-Юртара нах.

— Тешаш я-м, йоахар цар, кхорагIа а урагIа а дукха-м ийхнед оала е лаьтта, тхона-м кораналала теза хий.

Гургаи зайне ю-м, хьача сацна лебедкир йола а ль скважинаш бурув тоха болабелар бурувалеттерош. Метка тIехьа метр ютаж лаьттех чудеаш латтар бурув. Ия бурув деттар мастераша Таиуев Мохьмед Атешев Шахидев. Царна новкъостал деш яр Хьусейна бригада. Дукха мотттеш кIоарга бурув тоха дьаннадар, бакъда, хьемадум хIама-м дейр. Цу гIулакхе йог кхийтар бурувалеттарий а. Цу тIа юртхой а бар уш бегбелалаш.

— Зехьа къахьег вош, воредоагIаргдаш шоана хий, — яхаш хьамльлаш дора цар.

Бакъда, бригадо атта юхаерзаргвах ваыр. Шеабуалаш моттигаш кхтнеле а балхага айIур баьийтар бурувалеттераша.

Юкьера юрта вола кьа-шаьттеш:

— Ха кIеж техай скважина!

— Цена хий кургая хIана кайла мала, бархал хилла вежарета яй йолча республикера дьаккхча бурувалеттарешта!

Беза дьаьшай бех тIаьйцар Нохч-ГIалгIайчера геологически экспедице членаш Ставропольски края Левокумски района кьахьегамхоша. Керда совхозаш хила Iалашье еза гIулакх эттача Кьилбаседе Кавказа территориальни геологически управленера массехк бурувалетта бригада ахар цига. Лаьттан ченашкара хьал а даьлха кердача боахамга, фермашга, нахага дIаккхачийта дезаш бар уж хий. Яхье ньина кьахьега йолалар вежарашка йолча республиканашкарех крашкарех бригадаш. ВIаши гIоаеш кьахьегаро пачхьалкхен декхарех дикагIа лоархIабайтар уж.

Цул тIехьагIа цхьа юкь яьлча этара хьайна лаьттан [illegible] Iома тIа [illegible] хьалъеза Мусралов Хьусейн бурувалетта бригада [illegible] цуина [illegible] кьюстий.

Кьилбаседа-ХIирий АССР Ардонски кхача районе а массехк арте[illegible] скважинаша бурув тохаш хилар бригада. Дукха гIолча дакъе вай республике хинаб уш бурув тохаш. «Дилижанский», «Феодосийский», «Ижевский» хьаьта тара дола минеральни хиш доахаш Ачалукхерча лаьттавка 14 скважинана бурув техад Мусралова бригадо членаша. Лоравеш уж, нарахи, кхыдолча а дахарашта дика дарба ду йоах цу хиша.

СамуIашка хьалъен латт бохкха ная бола газ чекхйоахе заводe. Ия хьалъеча а цунга юIале болх байтача а дукха хий деза. ХIаьта улицув хий доахаш хилча фу де деза? Юха а вархагIбакхар бурувалеттараш. Заводе кхилача моттига лаьттан кIала хий долаш хилар теркал а лаь скважинаста бурув техар цар. Дийнахьа букъ 100 эзар кубически метр нола метарл доле хIена хий доавх цига хIана.

Шелковской районелоша вашазаха район боккъоша дина Iалашьера артезиански скважинаш бурув тохаш я Мусралов керте латта бригада хIанз.

Шахо йоанна [illegible] бератате кьа а хьегаш ССCP [illegible] 50 шу дузача цIейна кхача лаьрхIаш лаьттан ченаш техкарзла.

А. КУИМОВ.

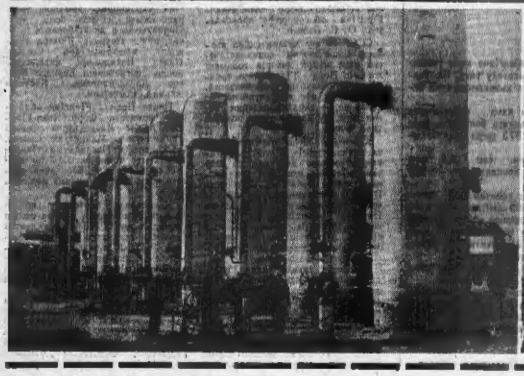

Бухара—Урал иза газовa [illegible] — массехк союзни республикаш вIашагIкотташ бола лоттагIала пха ба. «Сийна» доагор тел ла царна. Челябински областа Узбекистанера Урале бохача хьалха газах кхоалагIа даьл далла дIаши. Ший арагIа Узбекистана тракторш, бульдозераш, ирригацени балхаш ду ба машинаш, нехаш, «Урал» иза автомобилаш, иштта дукха кхийцаш хIаман а дIайтьийт.

СУРТАШ ТIА: аьтехьа чадибински комсомольцаша Узбекистана дайта соагIат—«1-100М» маркех бола трактор Iебоалахаш лаьт. Аьрдехьа: Краснодарски газокомпрессорни станце. Укхаьа Челябински областа городашка гIолла дIа-хьа еаъ узбекски газ.

В. КЛИТНИНЕЦЕРА сурт.
ТАСС фотохроника.

УСТАНОВКА ЛАБОРАНТКА

ХIейа шоа дейма шерок дага ухеда хIана ма цо: «Ванах, мишта, фу дагадеха лаьрхIар аз геолог хила? Геологех дола клак байраа дола [illegible] хила-мерз [illegible]?».

Иштта хила а тарлу. Ала доша дешеш, дукха дезар Аллайна геологех мел дола ялаеш. Шт иллеша, говзакьарча наха геологаш денал долаш, кьонахчал долаш, майра нах бе кхаш дувцар.

1965 шера юкъера школа чаккхдаьккха аттестат хьоши цо. Ши чьалкхийача Ставропольски [illegible]

ира Ново - Александровскера кхача станицера дIайода Ала. Цо вIоагIо ю Грозне яха дьиня.

Поезда кхье [illegible] тайпара уйлаш ухар Аллай коьрте чу. «Миша йоаь со! Вошош цхьаккха сег вац. ХIаьта Грозне дIадла а мича кийний со». Бакъда, ХIанз хьезар хо вег дешахьаь йеажо из ший уйлашца.

Купе сатийна яр. Цо еча уйлаех набара йойкхаш сайна сомайоаккхаш сега оаз хезар кхии. Ия цоа ха аха сег. Цо [illegible] Аллайга:

— Мича йода [illegible]? — Ия хиттар цо дал дургдо [illegible] хана гойтар йоона хилларах.

Ела-а вIехкаш [illegible] долча тайпара. Аллайга дика я а [illegible] ший кьайаьл доладир кьоийлаца. Аз бакхьт [illegible] аьхаб дIш а денна керлача йолкьосто деча кьамаьла юкъе дош а хIоссаш ладувгIаш [illegible] Алла. Цун кьамайле [illegible] цу юда вIоагIбир Аллай ший байнаб аьшна дита тейн. ЙоIаш кьаьмаьл лийа хийнаво, хьамна мошадаьттахо — бурувалеттаво. Ший Аллайнера кьамаьл чаккдоалаш цо аьлар:

— Бурувалетточа балла [illegible] деш доладш бола дал, хьа гIолаг хила лаьрхIача уло хьагойт кьстта хьогI денал долаш сег хургйолга. Хье сайна йолча йоIа бе бела нерабоагIаргба буровой...

Кийь бетта лоабата [illegible] вIалахаш хра стажировка курсаш чекх а йьха буровой балла ебаданалера дешаехе.

Эттара хьалха буровой вIхкачача хана цеехьаккхача йоезар из. Буровой вышка лаьттача моттигара вIеж еттар доле мехкалттa лаьттацa йибарашка дIачуийттам [illegible]. Йоала [illegible] йо вал дошкка [illegible] долер сатта [illegible] гIоздажна балаш баь. [illegible] кхийттар Алла ца вIезага лаьна Алле а [illegible] гIулакха юкъе дакъа лоацаш. Ия скважине этага хьалха мо дакъа доацаш бурув теда Старотерскера № 848 йола скважина яр.

ХIаьта хIанз [illegible] болаш лаборантка а. Йола [illegible] дьа Гробенски мехкаьттa институте 4-ча курсе дешаш а а, ия. Аттаа [illegible] йаяхо Лома, [illegible] раенна ше тьалдьне иньк [illegible] гIа вутаедех ва Алла.

Дукха [illegible] хар по 6 эзар метр бурув тохача Хаян-Кортера № [illegible] йолча скважина. Ала дейн [illegible] этара вIоагIагIа бува техал цу скважинана. 5567 метрага кхачалла лаьтташ [illegible] осталя. ХIанз Хаян-Корте № [illegible] йолча скважинана бурув тохаш я Хаяна Алла болх беш йола бригада.

Коммунистически [illegible] тайпина а Алла. [illegible] соагIа общественни [illegible] юкъе а шерра дакъа лоац цо. Ия а кьахьегаш лоотока [illegible]. Иштта кхоачаш хила, поезда чу кьаьнача бурувалеттачо нел дийна.

А. ТИШЕНКО.

ИНТЕЛЛИГЕНЦЕ ЛОАРХIАМ АЙБУ

Вай интеллигенце кьахьегамхой коммунистически кхетанца кхебера бола бежкхкем дегара дешга даккхуш боагIа. КПСС XXIV съездо цул тIехьагIволча КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхоачашъеча парте Октябрьски райкомо дикка болх баьб кулгалду кадраш, специалисташ наха кхетам балара беча балла дукхагIа юкъедахара.

Укх шехьарча хана цу кьахьехьа парте райкома пленумашка, активашка, бюро заседанешка укх тайпара дешаш дийцар: «Кулгалдеча кадрай экономически дешарах», «КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа кьахьегамхоша интернационально кхетам дуьга товабарах», «Райони предприятий коллективашта идейно-политически кхетам дуьча кулгалдеча кадронаша инженерно-технически болхлошеи доашача декъахь яха а [illegible] а». [illegible] боагIача тIехьалера дикагIа даьйтарах цуна кхетам балараи бола хьехархой коллективий лоархIами бехктохали дIоаш айбера кхетаь яр коммунисташ болча шехархой районни собранеш.

КIоан районе болх беш а хай[illegible] дифицированни болча специалистий йоккха сурал. Iилман-технически проекто - конструктор пхе институте [illegible] 2300 специалист ба. [illegible] доктора 46 Iилмай [illegible]. Иштта дукха ба района предприятешка организацешка, дешара учреждешкаш болх бей бола [illegible] шехараш, лораш, [illegible] культпросветучрежденийн [illegible] лой.

ССCP [illegible] [illegible] хьалхашта лаьтта корттера декхар. Ия гIулакх кхоачашдара тIаьерзаха да района интеллигенце хьшпар а.

Нохч-ГIалгIайчин автономе 50 шу дузача юбилея кьахьегама соагIаташца накъаьбаьлар района кьахьегамхой. Продукцеа реализаци яра цхьайтта бетта плам 101,6 процент кхоачашъяьй районо, плана соагIа дика продукци 1, 100 эзар сома мехьа дахийт.

Дика аьттув боалеш дьахбу шоай бола «Октябрьнефть» НГДУ, «Нефтегазпромавтоматика» лаьрхIача проектно - конструкторски бюро коллективашка, кхичар.

Пятилетна корттера декхар — социалистически производство дIехо даIайолдар, цуа эффективность лакхьар. Iилман-технически прогресс чакх а йоаккхаш кьахьегама оасалие уйр беда дол дийнлаш советски наьха материальни а культурни а хьалаш тодеш Iалашдеча кхетама бола бечa интеллигенце лоархIами бехкетохали айбера [illegible] бала бу «СевкавНИПИнефть» партийни организаце.

Цу коллективе кьахьегар во 810 инженерно-технически белхло, дукха Iилмай кандидаташ доктораш. Царех бераргеа хIана бу кьинаараш хьакхое кхкъе лоаш ба межкальтта коаккхача промышленностe технически прогресс кхоачашъеча, наха коммунистически кхетам дуча.

Укхаза дика боазаш ба пропагандисташ бола Варламов Тищенков, политинформатораш Макаровий Иванова, лектораш Лебедевнеца Сеньвов, агитатораш Соколова Жуковах.

Института партийни организаце ший беррига организаторски политически болх тIабераьйьй пятилетка толамаш кхоачашьяра. 1971 шера Iилман-технически проектни белхийн плам 103,8 процент кхоачашъяьй институто, ретиарно болх бу коллективо юбилейни шера а. Iилман болхлоша хIанз шоай низаш тIаухийт мехкаьтта доалли керда моттигаш хьалахара, поамийнерча технологически хьалашка тIехкIоарга бува тохилга вIашатIехьдаккхиша. Межкаьтта доаккхача дакагIйола методаш юкъейоалавар, межкаьтта объектай проектно-сметни документаце Iалашъяра.

Белгалдеккха деза республике Iилманхошта, инженерно-технически болхлошта юкъе СССР хьаль аз бIаь шу дизара сийла эттара хьалха ихь дIайолакхар цар коллектив йолга. Цар кхайкIор хьалльаьцар республикан Iилман-технически проектно-конструкторски организацеша.

Укх шера шоай разработкаш белха юкьенхьоал 20 миллион сом экономически эффект мехха дерl цар. Институто 381 коммунистически кьахьегама ударникаш ба, цу дакъе 315 сег интеллигенцех.

Кьахьегамхошта коммунистически кхетам дуча интеллигенце лоархIам бокхха тьлар теркал а деш из дош парте райкома пленуме дувца оттаяю. Цига белгалдаьккхар наха кхетам балара гIулакх «Октябрьнефть» НГДУ, Грозненски машинакьье отделене, электромеханически завода, локомотивни вагонни депо, мехбоалоа электрически сетий коллективашка дика латтилга.

Районни партийни организаце беча кхетама балха юкъе кьаьстта моттиг дIалоаш «СССР хьаль 50 шу дизара кийчо яра» болча КПСС ЦК совамо. Наха идейни, интернациональни кхетам балара юбилейни шера доккхаьйи кхоачашдоа уж оархагIбарахо боккха лоархIам бола из политически документ шоай балха юкъйоттагIа лоаттаду района партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша. Цу совама пропагандa йоа Iалашьяте дукха ду вайона интеллигенце.

Идеологически балха программни документ хинна дIаэттай КПСС XXIV съезда решенеш.

Съезда решенешта пропаганда еча шоай дакъа йоа «Октябрьнефть» НГДУ доккхагIболча инженера А. И. Нефедова, «Нефтегазпромавтоматика» лаьрхIача проектно - конструкторски бюро опытни заводa корттера инженера В. М. Белоусова № 9 йолча школа хьехархочо П. Ф. Петровас, № 57 йолча школа директора Я. Д. Мальсагова, дукха кхыча. «Знание» общества лектораш болаш ба 700 соагIа инженер, хьехархой, лораш. Iилман болхлой. Кьаьстта моттиг дIалоаш Ленинах, цо хьалье Коммунистически партехи Советски пачхьалкхехи, КПСС XXIV съезда решеней корттерча положенеех еш лекцеш.

ШерагIа юкъекхуаь кьахьегама коллективашка 449 бахачeх дIа а таш лекцей циклаш оаширга. Кьахьегамхошца баккхе тIаш лектораш Т. В. Рожнов, К. А. Белоусов, В. М. Красняков, кхыбараш.

Пропагандистски, лекционни, массово - политически балла интеллигенце шера дакъа лацаро районера партийни организацега йиш хулийт Коммунистически партина Советски правительство учуча шарадьарча политика, цунен халкъашта юкъерча гIулакхий дукха лоархIаме проблемаш идеологически балла дукхагIа чулоаца. Цуних дIайнна парте райкома аьттув хинаб бахача наканое бувзам вIоагIбе. Вай хьалттам дикагIа доазе.

Парте райкома пленуме белгал ма даьнхара наха кхетам дуча интеллигенце лоархIаме бехктохаш КПСС XXIV съезда решенеш дIа малехара хIанз а лакабь беи.

Пропагандистски, лекционни, массово - политически болх беча хана наха кхетам балара гIулакх доадамболаш долча декхаршка айха дувзилга Iалашдеьа. КIезига терка гIаунийт экономически. Iилман-технически знанеша йоалагIйда дIа. Нах балхача дIа а таш интеллигенце бу бол тоабе безам ба. ХIаьта болаш ба коллективашка беча кхетама балха юстара латта специалисташ, Iилманхой, хьехархой, лорал, кхыбараш.

Уж кхоачамболашдоа дIадаккхара тешам тIаухийташ а тIаьо парте районни комитет.

Т. ЗИНОВЬЕВ,
КПСС Октябрьски районе пропаганда агитаце отдела заведующи.

«СЕРДАЛО»
ЭтIа оагI. 19 декабрь, 1972 шу.

Юрташта гӀуллакх дара-партийни тӀахьожам

Юрташта гӀуллакх делга кхоачушдаре дергдолчу гӀуллакх а хийна дӀаяттад вай социалистически обществе. Цуьнца дуьхьалдерий республикица нийсбаьлча, совхозашна «тӀевийн» социалистически декхарий толлийна кхоачашдайтара дукха шефски новкъостал ду промышленни предприятеш. Городан юьтан [illegible] дукхахьча промышленни предприятешта, организацешта, учрежденешта, республикерчу колхозашта совхозашта [illegible] юьртан боахамна къахьега чӀогӀа [illegible] уьш тӀаьхьарчу шарашкахь. ХӀинца Грозненски 60 промышленни предприятин организаци шефстве йо колхозашна а республикерчу 72 колхозна совхозна.

1971 шеран КПСС Нохч-ГӀалгӀайн обкомо шеран Нохч-ГӀалгӀайн АССР Министрий Советан сийлаха а шина чӀогӀаллаьлча мероприятешна дьехийна шефски дукхагӀолчу предприятешна [illegible] а оттаеь шефски новкъостал дӀаьгӀа чӀогӀлдаьл. Юьрта боахама [illegible] дезаш кхоачашдайта городерчу дукхачу предприятешна тайн-тайпанчу продукци ялайт. Городерча машинашхьераша юьрта боахамна дӀахьийтай 3 эзар [illegible] трактор [illegible], дукха шуьйрен хьаьжийту подъемникаш, массаш оьтталош, кхийола кийра.

Грозненски [illegible] завода [illegible] юьрта боахамерча хьайбашта лелорӀа дукхьебь вах шера аракхийн 330 эзар сома мехьа В-12 ахк доммьэра [illegible] [illegible] дукхачеа дрожжашта, етташ [illegible] томал болча бардана. Грозненски [illegible] летекайн обработка [illegible] хӀамайш дӀайийнича 964 эзар гектара.

Юьрта боахама шефски новкъостал дара дукха балдаш чакхдаьккхад вах шера «Грознефть» районн энергетически управлени нефтегазовой а. Юьрта боахама дуькхьела вах шера хьалхарча кхетта лин чакхдалха балдал цхьа миллион 348 эзар сома мехьа де. Хьал а иь болх бе йолаялийтай 170 километр дӀохьба доль [illegible] линин, 187 километр йолл [illegible] линеш, цу нолстана, иштта кхи дукхаа балдаш дӀал юьртана. Из бахьан доллш дукхагӀа электроэнергеи дӀакхьачий юьртана, хуьнна цхьаьна лаьдьаннай юьрта боахамере къахьегаме оьсара.

Юьрта боахама материально-техническа база чӀогӀаьра, колхозашта совхозашта боьллоьйн къахьегаме битеш хьелаш тоадара дукха мероприятеш чакхъйьнай «Чечингсельстрой» треста гӀишлошна. Итт бетта хьайбашта помещенеш хьалгӀаьча цар найда нийцай 3 миллион сома. Грозненски района № 15 йолча шурий совхоз хьалхь а хьалха цар эксплуатаце дӀаелар итт эзар бежанийна лаьрхӀа йолла хьайбанийн ферма. Урус-Мартана районе «Гойтински» совхозе хьалгӀаьми латт хьайбан [illegible] иштта цар хьалхьа а Грозненски районе № 1 йолча шурий совхоз. Шелан районе «Шалинские» [illegible] совхозе цар тӀаьча [illegible] фабрикаш. Иштта балхаш а дара питалетӀа кхоалагӀча шера чекхъхьаьгаш бе треста гӀишлошна.

Ер шу чакхдалалехь республика тайп-тайпанча юьрта боахамна цар чакхдоаххарта 1,3 миллион сома мехьа гӀишлой-монтажни балхаш. Къахьегама оьсарша цар [illegible] дӀахьи1ачуьт 5,8 процент дайтальш. Укх шера эксплуатацие дӀадаьа [illegible] цар 4600 квадратни метр вӀенош, 640 моттиг йола шишкола, цементна склад. СССР-е ер бӀаь шу дуьзча дезача юбилейна шераш не вел аьхкӀар кхоачаш а доь сийлоним какъегӀоргавалоах дог тайча бе тресте гӀишлошна.

Города дуьхьалча предприятеш организацеш коллективаш хӀара шера республикерча колхозашта совхозашта шефски новкъостал а деш юртбоахама балхашта механизаци, фермашта электрификацию, ремонт ю инвентара, оборудованена, Ӏалашью тракторашта, автомашинашта, юртбоахама техникана запасни йоля запасни хьаттахаши инструменташи.

«Грознефтехимзаводы» объединение производственно-товарни контора «Ермоловский» вое тӀаьра саллазараш леладеча совхоза юкъера доттагӀаш чӀогӀдаьн ит шу соагӀа ва я. Контора совхозан партийни комитетаца цхьана кийчйир хьайбаш леладерашта кое тӀоьра оаллазараш кхоабачарнем юкъе беш йола партийно-организационни, массово-политически болх тоабоа йоля мероприятеш. ИйслагӀча питилетказгӀа совхоза шефски новкъостал а деш чакхъьяь еа организационно-технически мероприятеш баьгаляьяьнай укх питалеткагӀа. Производственно-товарни контора болхлоша совхозе долгьергъа кхоъ кхашкара стан, автомашинаш йилара йола мойка, иньхъашна асфальт. 5 километр дӀоадал йола водопровод юллардьа, кхьлола балхаш чакхлокхарда.

Грозненски района №№ 2, 15 йолча шие совхоза дукха новкъостал ду «Электроприбор» завода, «Старогрознефть» НГДУ коллективаша. Масала, хӀара мехкдахьтахоша хьалхьеш латт цига доакъар кийчдара йола шиш пея. Ӏалашью совхозаш турбашна, инструменташна, кхьча материалашна.

Цахадаш бувзам лоттабу «Чечингстройтранс» объединене болхлоша Грозненски района «Советская Россия» яхача шоаш шефал леча колхоза алорхоша. Колхоза йиъ автомашина, пхе электродвигатела ремонт яьй объединене коллективо. Кормораздаточни конвеера шиа 66 решетка хьаьяь, 2,7 эзар тонн шоай метталлоа колхозе яхь дӀаевай, доаман дахгӀенашка доахан дӀадоахьтача хана уж юрта дӀадахара 50 автомашина хьохайир, цигаш йола дукха гӀишлой материалаш хьожаьй. Иштта юрта боахама дукха шефски новкъостал ду Грозненски ремонтно-механически завода, «Грозгорпс» треста, В. И. Ленина цӀерагӀча Грозненски мехкдаьтта чакхдоакхача завода. ТЭЦ-2, кхы дукхача предприятеша коллективаша.

Укх шера юрта боахама алат чуьйча города къахьегамхоша бола бир 100 эзар сага-дийнахь, кӀаьта, автотранспортникаша 30 эзар соагӀа машинно-дийнахь, хӀара шера 10 эзар гарга студенташ, ПТУ дешархой хьа хомсаш, бахчаладараш, хьажкӀаш, шекара саекла, сом, кхыйола юртбоахама культураш чуьйча къахьегаш.

Цхьабакъда, цхьайолча предприятешна организацеи кулгалдоша, партийни организацеша а йоагӀача хьисапе йоахко иц ку поавхӀамерча гӀуллакха. Колхозаша люшта новкъостал дар шийхача мала нарка ешар фуд ца хьожаш а моттигаш ийсау. Колхозашка капитальни гӀишлош хьалъера калача балхашта механизаци ера, шоай шефал леладача колхоззий экономика чӀоагӀъяра дешаш тесса деладу. Шефски болх дӀаез а тӀехьа дӀабоаблобь бин № 131 йолча гӀишлош-монтажни поезда, «Грознефтеэнергоремонтстрой» треста РСУ-3, «Трансмаш» завода, Грозненски локомотивни депо коллективаша, кхычар.

Питилетка кхьалдара цар шу чакхдоалалам латт. Пхе организаце, цу даькъе «Грознефть», «Грознефтехимзаводы» объединенеш, Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъерча управлене, «Чечингушводстрой» объединене коллективаш декхарийла яр цу юкъа цхьа миллион 273 эзар сома мехьа 46 объект хьалъе. Цар бархӀ боахама хьайбаш шоаш юха хьоар лоаттадера помещенеш, ворхӀ боахама — коровникаш, 12 боахама — сенажа хранилищаш, 63 километр водопровод. Колхозаши совхозаши тийша яр уж объекташ хьалхьа эргилеарах, цунга хьежжа шоай миллаш оттадьэр цер. Цхьабакъда, царех дукхагӀола объекташ хьалхьа иланза я. «Красный молот» завода коллектива свиноотковмочни комплексашта кийчъеза шаш ю 5 эзар чона решеткаш, хӀаьта таханарча денга кхачалсьа царех цхьаннаш кийчъяь яц. Иштта эсала лелабу юрта боахамашта шефал дара болх кхи дукхача организацеша а.

Уж кхоачашбоацавий дӀа а доьхаш республикерча колхозашта совхозашта шефски новкъостал дара болх тоабеса города берриге къахьегамхой оалагӀбаьхи декхарийла я берригача предприятешна, учреждений партийна организацешна.

М. ПЛЮЩ,
КПСС Грозненски горкома инструктор.

Воккха хиь хьалр укх шера дукха ха йоаллаш «Шалковской» района «Коминтерн» колхоза хьайбаш леладерашта. ГӀишлоншъерашта эксплуатаце дӀаелар массехк шера ер латташ хинна йоккха гӀишло — доахан чулоаттаду помещени. Массехк бӀаь бежана лаьрхӀа хьалъяьй из хьайбай комплекс. ХӀанзарча зало дӀа ма деха хьайбай боадам детӀабоалабара хьайлаш долаш я из.

Хьайбаш леладераша дош деш лаьхки хинначух лох ца йоаййташ ца хулла дукхагӀа хьайбай продукци яхха а из вачачаьлхенга йохха а.

СУРТА ТӀА: хьайбаша Ӏадоахьа йерда помещени.

С. Хизиева сурт.

ХЬАЛХА ЛАТТА ДОЯРКА

Шалковской района «Коминтерн» колхоза № 4 йолча шурийтоваршни ферме доярхалла болх беш я Ансарова Айза. Эггара дукхагӀа доахан ва цун группе. 30 етт ба цо леладеш. Цига хьож ца карга: хинаьхьа, рационагӀа кхоаб, хий моладу, етт уж латта моттиг цӀена хулайт, кхидар ду. Цуьнгахьа тоалеина ца цо Ӏувал ду доахам.

ИйслагӀча питилетка шоллагӀа шу колалуш хӀара кхоабача Ӏеттагара 3900 килограмм шура лехьа социалистически декхар тӀаийдадар Айзас. ХӀаьта ше дешна хоц сийлениа кхоачашдеш хьайоагӀа из. Колхозе эггара дукхагӀа шура ывкхай цо. Кьичарьнйа шийгара хьоклам телача иох доккхал ду колхоза правленеа наьткемой. Сийлолча доярка сурт колхоза хьалхалаттарий аллес доал.

Къаьстта а хьинар ийдеина къахьег Ансарова Айзана «1972 — 1973 шш. Ӏаи замалахь хьайбай продукци йоаккхалеи шийчьалтеи алсамдаьккхар дуьхьа хьайбай боахама болхлой ЕрригсоюзниИ ехь йоаржзарахь бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС соцам бейзеча тӀехьагӀа. Соцам тӀа белгальяхьа ениге мероприятеш йиза кхоачашьоа шоь йоашаш ду йоаккхача яхьа юкъенхай из. Цо дош деннад Ӏаи замалахь ше доал ду хьайбаш гӀел ца далийта, царгара хьайоакхаш йола шура кӀезиг ца лайта.

ХӀака дика, цӀена леладеш етташ Айзас. Доахан деттеш эше шосуда цӀена кулайт. Шамоаш бӀехе йоллаш цӀанкха доахам деттиш цо. Цудухьа цо кьинха шура цӀена хул. Сага шийн балха моттиг цӀена леладеш хилча чӀоагӀа дика да. Ший болх безачо мара дергдоала хӀама да из. Иштта царех я Ансарова Айза. Доахкина мел вицо дахь шийнацал тӀехьагӀа маьа хьажац из шийн гӀулакхага, шийна вахачунга. Цудухьа кхычар группер ладарела дукхагӀа шура лу цун доахама.

Хьайбаш леладача болх беш ва Айзан шин а. Къона хьайбаш кхалача ферме ва из. Шийна дика болх ва оалийт [illegible].

Йолаш йолча городеха вода гучаболаьча райсоалам бӀена лайла [illegible] тӀаьелӀа болх бе лаьохӀад Айзана.

Е. РУДОМЕТКИНА.

ЮБИЛЕЙНА ХЕТАЯЬ

Кастта «Сельские зори» йоаль ва журнал дешарӀийна кхоачаргьа 1972 шера декабрь бетта эргӀаядъ номер. СССР хьань 50 шу дузача сийдаьча юбилейна хетаяь я из.

Дешархой теркам тӀеоззаргба «Вошиьлен ихьоагӀенни гӀуллакхаш» яхача статьяс. Ставропольски крайн Кочубеевски района юрта боахама къахьегамхоша даьхача толашах дувц цу тӀа.

ЦӀейна кахьабоагӀаш шоашта карагӀдаьнначоаа балхе опыташ дувц Черский - Балкъарой АССР Прохладненски района Чапаева цӀерагӀча колхоза бригадира Т. Енишева, Къалбаседа-ХӀирий АССР Кировски района «Кавказ» колхоза дьажкӀаш лелача звено звеньевойс. Социалистически Къахьегама Турпала, СССР Лаккхьарча Совета депутата Е. Дзгоева, Краснодарски края Советски района механизированни звено звеньевойс Н. Ковтуна, кхычар. Нохч - ГӀалгӀай АССР Шелковской района къахьегамхоша хьайбай продукташ йоахачем пачӀахьалкхенга йоахачем баьнхача толамех дувцача материала а кепатехай.

Социалистически экономика Ӏомаераьнта новкъостала «Зовчиц экономически школа» яхача рубрикина хӀал статьяшта кепатехай. Промышленни ларда тӀа юртбоахама продукци йоаккхьага шоайтӀехьадаьнкхара боахамерча юкъерча буваешахи ца гӀуллакх лайдама хиьярахи дувц цар тӀа.

«Промышленни ларда тӀа» яхача рубрикана кӀал дика чуьйанна бола массехк статья кепатехай.

Теркам тӀаебахайта йиш йоа «Шоай ферме яхьехьолахь» яхача рубрикана кӀал кепатеха статьяш. Цар тӀа доаккхараш шоашта кийчаш деш дуйц.

«ДоттагӀаш, хӀан сийна» йоаме цӀа йолча очерка тӀа журналисте М. Яновски Нохч - ГӀалгӀай АССР Наурски района «Красное знамя» колхоза шурий-товарни ферма коллективах, цар доахача толамех барт-цхьоагӀонах дувц.

Ца еииш ма Ӏалаш «Сельские зори» юбилейна шера тӀеххьара номер!

Б. ЖЕРВОНЫЙ.

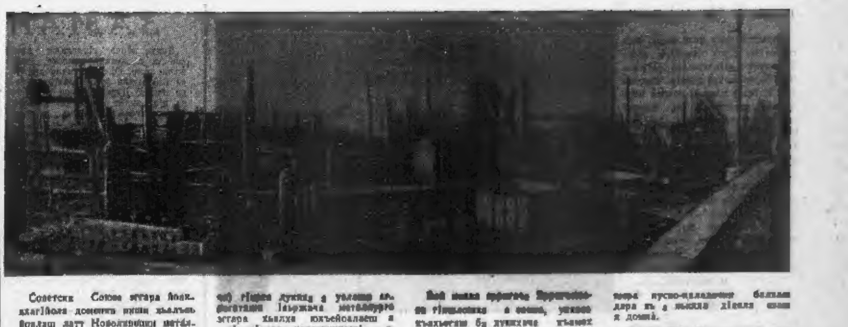

Советски Союзе эггара йоаккхагӀола доменни пичи хьалъйоалаш латт Новолипецки металлургически заводе.

Пиша боарам — 3200 кубически метр, оасарад — шера шин миллион тоннал дукхагӀа чон. Цу уникальни (из тайпа кхы йоацаш) гӀирса дукха а увлаш агрегаташ Ӏаьржача металлургий эггара хьалха юкъейоалаеш а шийн тайпарча конструкцегӀа а я. Вай хьанарча счетно-решающий машинашца дукхача автоматически устройсташца новкъостал дергда металлургашта дикагӀча режимагӀа чон лоаде.

Вай пиша араготта уралчерашта гӀишлошна а еша, уткаш къахьегаш ба дуккхача къамех бола нах. ХӀанза дерригаша хьалха цӀей — СССР хьаьнь 50-шу дуза ди тӀехкоачача хана, гӀишлой боллане хьаьнар айдаь дахьдаш а, укх шера пуско-наладочни балхаш дара кь а хьакха дӀадала хан я доаща.

СУРТА ТӀА: Новолипецки металлургически завод. Аьрдаьнхьа — кхоалагӀа домна.

В. САДЧИКОВА сурт

ТАСС фотохроника.

Декхараш кхоачашдергда

Партен правительстваш шоашта хьалхашка оттадаь доккхий декхараш кхоачашдара къахьегаш хьабоагӀа МагӀалбика района «Ингушский» совхоза хьайбаш леладераш. Царех а доярхаш Картоева Анин Пешхоева Нинай.

Совхозе гӀолла юкъера лаьрхӀача хӀара кхоабача Ӏаттагара цӀанагӀа 1900 килограмм шура яккха еза. ХӀаьта дукхьал 11 бетта Картоева Анис 2700 килограмм Пешхоева Нинис 2300 килограмм лаьккхай. Цар опыт хьаладаьцараш я ба совхозе. Из я 11 бетта хӀара кхоабача Ӏаттагара 2100 килограмм шура лаьккха доярка Короигова Баната.

«1972—1973 шш. Ӏаи замалахь хьайбай продукци йоаккхийлгеи кийчъелгеи алсамдаьккхар дуьхьа хьайбай боахама болхлой ЕрригсоюзнИ яхь йоаржзара тӀаьхьеша» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС соцам бийцачул тӀехьагӀа шоашта хьалхашка хьадда декхараш оттадаьд совхоза хьайбаш леладераша. Цу декхарех дӀаха йоалча хана хӀара кхоабача Ӏаттагара шера 2300 килограмм шура а йоаккхаш хӀара бежана дийнахьа буси план 400 грамм мара йоацача 450 грамм дулх тӀадеттадалийта дезаш ба уж. Из сийлахь гӀулакх кхоачашдара дерригаш а ве лаьрхӀад совхоза хьайбаш леладераша.

Б. ХАМИДОВ.

МЕХАНИЗАЦЕ НОВКЪОСТАЛЦА

Юрта боахама производство доагӀаллувлача дика толамаш доахаш СССР вӀашагӀъелла 50 шу дузача юбилейна какъабоагӀа вай республика колхозийн совхозийн къахьегамхой.

«Советски юрт боахка социалистически боахам хинна дӀаоттар ахархой вахара масса долча дакъе экономически хьале доаркӀамера революци хилар дар...» — иштта аьнад КПСС XXIV съезде тӀоайцача Программа тӀа. Из адамлен историе чухь хиния йоакха социально - экономически революци е тарлургдацар юрта боахама материально - технически база лардера дена ца хийнача, из хулпаш бара керттера дар юртбоахама производство машинни ларда тӀа деккхар дар.

Советий Ӏаьдал эттача дено вай республика юрта боахам ихьоалагӀча класса тешийна йола боакха социалистически боахам хинна дӀаоттай.

Юрта боахам техникеца Ӏалашбара шаек юашаш В. И. Ленина берригача мехкага 100 эзар трактор кхачийтар дагадаьлла дале хӀанз дуьхьал вай республика колхозашкеи совхозашкеи 13 эзар гарга условни трактор, 1200 гарга комбайн, 4 эзар гаргга грузовой автомобиль, кхьа эзар единица кхийола техника я.

Таханара вай республика ахашкеи лат дӀадера, чухара, оалам дара, доакъар кийчдара балхаш механизменица ду.

Укх юбилейни шера республика совхозашкеи колхозашкеи хьакхачай тракторнин юрта боахама машинашъерен промышленноста керда К-700, Т-4, Т-150 яхача маркаех йола кхи бола тракторш, «Колос» яха ямат чуйца комбайнаш, дукха кхийола юртбоахама техника. Цар лакхьа цхьахьегама оасарне, цул соагӀа йор торе хулийт дикагӀйолча агротехнически ханашка дерригга ахашкара балхаш чакхдаха.

Хлаш де фермашкарча балхашта механизаци ера укх тӀехьарча шерашка партен правительства боакха теркам тӀабохийтилга. Цу хьакъехьа доккхий хувашаш хинна вай республике а. 1972 шера 1-гӀа январе тӀехковчаш механизаци, фермашка хий лоаттадара боарам 46 процент, доахам деттилга 53 процент, [illegible] кхо арадаккхар 47 процент, хи дергар 100 процент я.

Шерта электрически энерги шалла вай хана юртбоахама производство [illegible] тарлургдацар. Колхозийн совхозийн производство электрификаци яра боарам 100 процентага хьачаб.

Республика колхозий совхозийн къахьегамхоашта хьалхашка декхар латт: ийслагӀча питилетки хьайбаш леладерий дерригача балхашта механизаци яр. Из декхар толлийца кхоачашийна а да.

Доккхийн бектеоханеш декхарех латт Нохч - ГӀалгӀай республика «Сельхозтехника» объединена хьалхашка колхозашти совхозашти производственно - технически гӀулакх дарид уж материально технически Ӏалашъераш.

Объединене болхлоша, инженерно - технически болхлоша укх тӀаьхьйта къахьег колхозашти совхозашти дуча балха объекташ шерьйра, уж балхаш дикагӀа кхоачашдира.

Цу системе 10 ремонтни мастерской я. Цар хӀара шера совхозийн колхозийн заказаш 2,2 миллион сома ремонт яь. Объединене механизированни отрядаша укх шера цхьайтта бетта 4 эзар гектар хьун потарех цӀеньдье юрта боахама пайда лургболаш мукъаьйнахай, республика боахамий кхашка 100 эзар тонн моттигера удобренеш дӀаэзай. Объединене автомобильни паркерча 720 машина 175 миллион тонн мухь дӀа а хьой 4,1 миллион сом гӀулакх дина боахаманга.

«Сельхозтехника» объединене специализированни монтажни управлене дукха балхаш ду хьаьнеш латтача хьайбай фермашка оборудоване оттаеш, хьетташна алат цӀенду машинаш уттаеш, иштта кхийола участкашка а.

Специализированни монтажни управлене кхаьаша колхозашти совхозашти хӀара шера шиъ миллион сома гӀишлой - монтажни балхаш ду. Уж кхы а дукхагӀа хургда дӀахо йодача хана республике хьайбай боахамий йоккхий комплексаш хьалъяриа.

«Сельхозтехника» дукха гӀуллакх даьд юрта бахача вала уж техникаца Ӏалашбеш. Иштта, дӀадахача кхайтта бетта 23 миллион сома машинашта, оборудованешта, минеральни удобренешта реализаци яь.

Юрта боахама культураши хьайбай продукташи дукхагӀа ялара къахьегача юрта боахама болхлошта цу лоархӀамерча гӀулакха дӀахо а новкъостал де шоаш декхарийла болга дика хаьтеку «Сельхозтехника» объединене болхлоша.

А. САИДОВ,
«Сельхозтехника» республикански объединена председатела заместитель.

ТАХАНАРА ПХЬАР

Аьшка пхьар, цӀаста пхьар, деши пхьар... Хьалха еза хиннай уж цӀераш гӀалгӀай мехка ДӀахьмай, дӀахьай пхьарий зама. Бац уж тахан вайна юкъе, оал Бокъдаш.

Иштта атта вац кхелла хиннадаь из болата цӀи. Оаша вӀовргабоммеб дуг, йайбай. ӀадъоагӀаш боаца предприятеш йу предприятешн? Кхьбола муха ба, таханарча пхьарий бележ тӀа летта, хувалемна вагадаьнцаа цар кхоачашду декхар, кхаьхан уж болча лотор де аьшкача пхьегӀий човал, лувсаш цар Ӏаьржача цхьоаллинашца дейси, йинг еза жӀов. Бакъда, массарех шоаш болаш а, чӀоагӀа хьаш я ба.

Фу дергдар, масала, Назрановски № 2 йолча цхьакъаш дакхача участко ца гоаза кулг йола пхьар Гардимов Исраил дергдар? Дукха тракторашц, машинаш сеца латтаргӀдар болх бе йиш йоацаш, дукха йорт етта, къахеташ яхаьле дерар кулгалхой аккумулятораш бехьай доллаш йоккха бульдозерши сеца латт тха. хӀаьта камераш тиргьелараш болх бе йиш йоацаш йисай тха массехк автомашина яхаш. Цу техника тӀа болх бечарга ела хӀама хилаш: уж декъарйла бац кое хьежа, гои етта. Бакъда, пхьаро дӀаьелле «дийкъоь моллагӀа хӀама, кӀира, бетта ва дергдолаш дела балхан кхетахе дӀадоахк сага хало, боахам ба беш.

Иштта ва Исраил а. Дистькайнаь чакхдаьякха шийн доцаш йисар участок. Из ва хилча аккумуляторшы чу дотта электролит хьаде ваш яц. Сагота хьайзар кулгалхой, специалисташ, плана из Ӏалаьхар кхераьи. Исраил сагага латтъецар. беха кхачарва дӀатӀаьбийжандар (яз-ю шич кулг) вӀашка а диллш Ӏохайча а хьамьдар, хӀаьта а пхьара оалал иштта ац, дӀавенна схьальамккхар ворда. Дерриге шийн техникески хьйакъа оарцаргӀа а даькха бойа аьацаш своинаш вӀашагӀа а хийтта цхьа тӀоартам мо кхьа хӀема йир цо. Аттъкъа туьбилгаш, вружешеш чу а дехка. Лакхе къьайа мономер егӀар, вӀаьхьа предтечнаш чу а еттаеь туьбилгалар.

Цу шийн тайпарча аппаратаца шоай участкайа таьвуд тӀахьагӀа ловьадоашта дала а хий лоашд цо. Цунца тоаш хьавийра я.

Лотоб де, радиатор тоас, кхьа чоалхье оатхал е езаш хилча из волча боагӀа ДСУ болхлой. Массехка а шиаш хул цун кулг-горгал. Воккха дикама бе а бовлла къачъаьар цхьа механизатор. КӀала гӀолла вӀарг лекх Исраила дийнамога. Хов цун не шийна «качбоагӀаргболга».

— Валха дӀаьаха йиш доааш-ц вац. Исраил, хьо оарцагӀ ца вол, дее, — даттйсай иза бола сире, вар.

Сиха вел Исраила кулгаш. Массехк минута мара аьаьэр цун из вӀашагӀбаккха а, тоабе а, юха вӀашагӀболла а.

ЧӀоагӀа раьза хинна шоаьлвер воаьш.

Участкерча дукхача тайп-тайпанча тракторех, машинех мел яь Исраила дарбаш кулг ца кхеташ, цо «операци» ца еш. Шийн пхьара гоазал тӀа ца йоахийташ. ХӀаьта цо «хӀамаш тийкха» камераш-м дагарйрь а ваьргацар. Нагахьа снина камера яха хӀ хоадиа эле цо. еттаза йӀаьхыо яз.

Электросварки йолх, из хорайоагӀа оатхал, техника еха, кхыдола хӀама хиинца въоса саг Исраил волча боагӀа. Электросварщика, жимица, техникаца ювзаенна кхьа иттех професси я цун. Лоаша оаьча, таханарча вайнан пхьар ва Гардимов Исраил.

М. ЗАНГИЕВ.

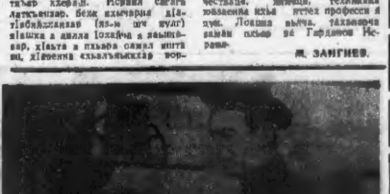

Укх шера дика хьалхиӀеш кхоай Кавсаран района «Октябрь 40 шу» яхача совхоза цхьоалагӀча отделене механизаторашна.

ХьатӀадоагӀача шера а дукха хьажкӀаш яхара шоай дерригга Ӏимаш тӀадахийтад цар укх шера. ХӀанзале а хьатӀахулача шера кӀургаьцна йарда баьй механизаторашна. ВӀаьстан дика культураш дӀаоарийолаш 1200 гектар аьхай эхба. Цу даькъе а Гелисханов Юсупа 200 гектар йола участок. Шийна хьатбоастаьь участок аькха а аьнайа хӀанз ремонт еш ва из шийн «Беларусь».

СУРТА ТӀА: трактора ремонт еш волаш Гелисханов Юсуп.

Т. КАНТЫШЕВСКИЙ.

СССР ХЬАЯЬ 50 ШУ ДИЗАРГА

Социалистически мехкашкара хоамаш

ПРАГА. (Пратепресс—АПН). Советски Союза из бӀаь шу дуза юбилейна шерра белгалйоакхх ефригача Чехословаке. Советски мехка историе Ӏомадерашта новкъостала лаьрхӀача дешера пособеш выставка хьайийлаш дуьза ха йоашаш Праге. Выставка къаьста раьзал ерсий мотт Ӏомабераштна лаьрхӀача учебникашта гойтара пособешта хетаьь х. Укхаза гойташ да В. И. Ленина ваьхарех дола оаз йоагӀа диафильмаш, цун къамаьл тӀаьдола пластинкаш.

Республика школашка яхьчад Советски Союза из бӀаь шера юбилейна хетаьча урокий теним дешархошка дикагӀа дӀахкачийтара педагогашта новкъостал дола диафильмаш. Уж фильмаш хьадеча дакъа лаьцад моттигерча Ӏилмай Академе Ӏилманче архивийн болхлоша. Царна юкъедахийтад нагтахь мара доаца фотографешни кхыдола исторически документаш.

«ЕКА ОРГАН».

ВАРШАВА, (АПН корр). Польгало, дукен шоллагӀа тӀом болча хана польски партизанаша фашисташна дера тӀемаш даьча моттиге, Дахаз бахьан долаш шийгарий сийна памятник дегӀад. Болетах ва я монумент, Лаккхе чхарешта хьалхашна массе белгалйоал шерра дӀа-юха ярнашгӀа болата ера юкьегаш. ХӀаьта доаш тӀа хьалгӀа а вахьиа, поэзе сташ дӀаьӀамахач баьача салтий скульптурни сибеташ кьоастадура. ТӀаьха, дагӀа а доаш мара доаш таханиаьача, яхьа чӀоагӀьуш лаьлача шаьра оаш: памятника тӀа агӀа болата ера юкьегаш чура хара я, хӀаьта буруш Ӏурган дахьа уж хилар бахьан дерош шийн тайпара оаш уйнйт мар. Поляки «ека орган» аьа цу памятникаш.

«МЭГА» БУХАРЕСТЕ ПРОЙИСКА ЕШ Я

БУХАРЕСТ. (АПН) спец. корр.). Дукха ха йоашаш дӀакьайлача II Дуиен халкъашта юкъерча Бухарестски ярмарка советски павильонага хьажа баьхинай уйла къаьстта тӀаьзар «МЭГА» яхача электронни гравировальни автомато. Ерна из оттай машина тӀа дӀахадаь массех сага цунах хетараш.

Иои Барэ, Румыни лягача промышленноста министра заместитель: «Тха теркам чӀоагӀа тӀаьаьа гӀоврайта гравировани еча устройство. Вохха оасарши наша балаш технически вай хаперча бала машина е Ӏа. Инженераш Бауэ, Магелаш, Вордзу: «МЭГА» яха гравировальни автомат — лоархӀаме а кӀадаш тӀеи кхача материалаш тӀеи аьаш уттаьлча хана пайда ялча цӀаста гӀоаррашта гравировани ера чӀоагӀа машера а изобретени я. Цу тайпара машина тхоай специализированна предприятешка а хилар доаре тхона».

Автомата къаьстта чӀоагӀа уйла цӀенбераштна юкъе бер СССР-аи цхьача социалистически мехкашкарий дика йоазеш бола продукци арадоакха кӀадай промышленноста бухарестски предприятешка специалисташ а. Советски павильоно дошадабь белхайтабар граверши Раду Аурад, Чулей Александру, электрик Константин Лекустину. Вай специалистий Рябов Николаев Ермаков Николаев новкъосталца массехк дийнахь цар из арда Ӏомайай «МЭГА» устройство. Шоаш цу машина цкх бегта хана берригача румынски специалисташта хийттав цхьатар аьр: машина тӀехдика я.

Цу тӀа дӀатӀатоха доагӀа «Техмашэкспорт» яхача советски ярадаьрча торгови объединенех бухарестски предприятеи виналаша контрактана кулгаш а яздаь, «МЭГА»-из Бухаресте пройиска ю хилар.

В. САМОШКИН.

«ВАХАРА ЗАВОД»

СОФИЯ. («София-пресс»—АПН). Иштта оал советски пресеташ тӀара Разграде хьалъяьча антибиотикий заводах. 1964 шера 4 декабре деиз, болгарски пенициллина эггара хьалхара парти арахийнача хана дена, завода коллективо 100 тайпара молхай препараташ хьаьь. Из продукци 50 мехка кхуьхьийт — Советски Союзе, ДРВ-е, Англе, Марокко, Нигере, Пакистане, кхычахьа.

1973 шу чакхдоалаш хьалгдаьргаь завода кхоалагӀа агӀа, тӀаккха завода йиц кхьаш дадевн лелхаургба.

1972 шера хьае йоалий шера перспективани антибиотик — гентамицин. ХӀанз керда молхаш хьара къахьегаш ба завода пашахан.

Къаьстта дика болх беш белгалбаьлла 'и ухх юбилейни шера Грозненски «Илхоших» фабрика № 8 йолча модай отельн коллектив. 11 бетта плаи 24 ноябре 102,1 процент кхочуш а ди, планал сверх ло кхочушдаьь заказаш 074 сома мехаа хилар. Бутт чаккхенчи кхачалцо декхарш кхочуш дина а кхочушдина коллективо.

Социалистически къийсама цига хьалха лаьттиш ба берзинеш доххараш Осканова Лиза, Алиева Лида, бераш тега Жукова Вера, Дабаева Рая, кхиберш.

СУРТА ТIА: заказчикаш беркаш дустан и Л. Осканова.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЦХЬА ДЕЗАЛ САННА

Ита къаман кагирхой ба № 28 болча профессионально - технически училище дешаш. Ух бертигаш дика специалисташ хила гIертеш ба. Училище беш болча кхетам балара балха кхача доакъонта мукъе лоархIаме моттиг дIалоаца дешархоашта интернациональни кхетам балара балхо а.

Училище каст - каста чакхдоал бегахдувша журналаш, тайп -тайпара тематически сайренаш, арадоах союзин республикашта социалистически мехкашта хетадла белалетекаш.

Иштта духха ла йоаццаш училище хилар болгаро - советски доттагIлен хетаьб сайре. Цига бар вай республике къахьегаш боле Болгарара гIиллошьераш. Сайре хьайийллар дешархочо Потапаев Адлан. Цо хьайшашка болгарски четта моаршил хьттер. Цул тIехьагIа болгарска доттагIчо Георгиев Ненко дийцар ший мехка историех, шуи кхийкъа боаххасах, Болгарерча къаний традициех. Иштта сайъердаме дар Иоанчев Веселина болгарски комсомольцех дийцар а. ХIаьта фусамдаьша кхьишашта гойтар шоай училище, производствени мастерскеш, дешара классаш, дийцар вай республиках, шоай планех лаьца. Цул тIехьагIа бийсе юкъейлаьца училища залера хьалхозаш дар болгарски а эрсий а иллеш, вайнахьа халкхараш. «Дика ба хьо, Болгари яха мохк» — иштта цIи йолаш яр кхьийшашта а фусамдаьшта а елени доттагIлен сайре.

Хьехархоашеи производствени дешара мастерашеи дешархоашта интернациональни кхетам балара доккха гIо ду цар производственi практика интернациональни коллективаш йолча заводашка хиларо. Дешархой мичахьа хиларах—е заводе е училище — массеназна царна хул духхаче къамех боля наз, СССР-е дехача вежарашкарча къамий викалаш.

«СССР-е — 50 шу» яхаш а группашка производственни дешара мастераш, хьехархоаш, базони предприятей кулгалхоаш, кхычар еш йола тематически беседаш, лекцеш. Царех ба грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода вокхагIвола оператор, Социалистически Къахьегама Турпал Н. Ведерников, поэт Ж. Яндиев, «Патриот» яхача училища клуба председатель Советски Союза Турпал П. Калашников, лор Р. Батыева, кхыбараш.

Дешархошта интернациональни кхетам балара дика накъайоал художественни самодеятельность а. Духха ха йоаццаш училище хиина художественни самодеятельноста хьажар - конкурс яр интернациональни чулоацам болаш.

Дешархой доттагIал чIоагIдеш я цар каст-каста цхьана еш йола туристически походаш, театраш кинош чакхйоаха экскурсеш.

В. ПРОХОРОВ.

КIАНТИЙ БА, ТИМУРОВЦАШ

Духха ха йоаццаш Шелла района Майртуперча юкъерча школа пхелагIча класса дешархоша классни сахьат чакхдаьккхар хьехархочуа. Дешара хьалхарча ах шера даьчохи дIахо де дезарех дийцар. ХIара кIаьнкo, йиIиго хийцна оалар цин - шийна кетар. ХIана аьлча дешарех из кхетача дешархошта новкъостал дара, урокаш чакхъяьхначул тIехьагIа чакхйоахача мероприятешка дакъа лаца хьакъехьа шин-шийн къамаьл, уйла яь хIаране.

Цхьабакъда, къамаьле гIера йоаццаш йист ца хулаш агIар Усаев Iайшет. ЦIаккха а хиннацар из цу дийнахьа санна шийн дийсаршна дукхачунца ца ла къардалуш.

— Iайшет, хьа дац вай классе чоачашьергйолча мероприятеех яла цхьаккха а хIама? — хетт цуга хьехархочо.

— Духха аьйнад вай дешара хьалхьехь. Со-м гIертац со дукхацар нийса дац аьлла. Оаш мел дийцачоа раьза я со, — эх хеташо - дийцар Iайшет. — ХIаьта а къахьегамах лаьца дийцача фу дар-те аьлна хет-кх... Тимуровски командa вIашагIйолла вай!

Цхьан юкъа оттем- эттер массе. ТIаккха цхьа михх хьайча сецна гIар дIаккхар. Хьехархочоо тебе магацар дешархой. ХIаьта массане гIара юкъе гIолла хьакхозар Iайшета аьлначоа эттара чIоагIагIа раьза хиннарий цIогIанаш:

— Геттара дика гIулакх да! Тхо раьза да!

Цу дийнахье а вIашагIъяллар классерча дешархоех тимуровскa команда, хIаьта йоллагIча дийнахьа дена шоай сий доле гIуллакхе а дIаходадир дешархошa.

Ше цхьаь новкъостал де сег а йоаццаш яхаш я йоккха сег Мовсарова Белита. Цун хоа дакъкха дIе гIалсткаш чакъада бераш. Цар леладечоа дика кхета во ххийттаче йоккхача сага пхьара дагадехадар бераш хоара лелхале. Цхьабакъда, шоаш леладер бераша дIадийцача, дилла моттиг йоаццаш чIоагIа раьза хилар Белита. Мичот яла-ле хоа хьахезар доттача дагарий теташ, хьекхача ковраi «сиарх»... Цхьа сахьат за аьлле йоккхача сега хоа, ваIагIа де мел хезар даь баьлар тимуровцаш.

Юххера а, бераш шийн хоаре дIадоалхаш, Мовсарова Белитас аьлар:

— Са бераш, доккха баркал хилда шоана. Тахан шоаш дуккха кало а йоаццаш сона доккха новкъостал дир оаш. Сона-м хIаь а дик а дийнаь балла беш ма йолх. Иоаа хилда шун!

Вай доладаьа цхьа масал мара дац, хIаьта цу тайпара гIулакхаш дукха ду тимуровцашна.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ЗАМАН ОБРЯД

Духха хIинча гIулакхаш дина дийнах дIададача къаьпча, Iалржача заво. Октябрь малх хьежача вай мехке духха моттиг йисаяц царна. ДухкагIдараш кIеошима дIадаьнаад шахара къгьера, вокхаш шоай ярIагIа хьежаш да.

ХIаьта а цу ярIагIа лаьккарен сом доккха на вай а ю ду обществана, къаьст-къаьстача метта. Царех кхьан гIулакхо дагашкам баь вокха хIакхэ сона шийг хадахь латта кIаьжа а.

— Эхь хет сона сий дешарехь бераш та хьалхашка, — боаш цо, — дах цIера меттел цаьна дIа кхьийт ал.

— Да йоацам ве хьо?—

— Ва да. Бакъда, тхо шийг йий тхо по со эIамига болаш.

Хала дац кIаьнка — эарчурча балах кхета. Саг йоалаеча хана регистраци ца ьйц цук дас, загсе дIахьежинавац. Регистрация цу хилча цхьа нIерах дIаньлу бер. ТIаьккха кхийча, паспорт хьажца ха хьатIаттача дaь цIи вш бера. Атта дац уж кхьакаташ вIашгIехьлаха, метрикаш хувца, из кхьхнара истори тахка.

АттагIа дар саг йоалаеча саго шийг брак законо кхача тайпара дIаняйча. ХIаьта хкьябаршта хет из ца дича шоаш духхача хIамаыта кIалхарболаш санна. Уж ба кIеашта кхетам бола нах. ШоллагIа саг йоалайча, дезал дIа а кхийсе тIера дIайахача шоай лер йоа мот цу нахо. Цхьабакъда, законаш шоай гIулакх ду тайна а ганза а.

Массеxх цу хьалха метта мара яшар тхо массе бракаш регистраци. ХIаьа традиции а хьина дIададахад шоай вехар латта къонахбараш тхо йолча ухкь. Ухх шера 10 бетта цу тайпара бIаь сверхIа цIей хиннад тхо долча. Тхо, загса болхлой, тхоай мa хулла уж доаггIа, дикагIа вIашгIехьдаь гIерт. Районерча тайп-тайпарча организацешкара, учрежденешкара кулгалхой, дикагIа бола производственикаш вIашагIтох оаха бракаш дIаяхьеча, хоьзар оттаду, йоаппаш доах.

Духха ха йоаццаш еьлла дIаяйир оаха «Электроинструмент» яхача завода къона болхлой Маккиев Хьамзатн Аспиев Лейлайн, Доша-Юртарча школа хьехархой Мальсагов Башира, Лукаш Валентиний, кхычар бракаш.

Бракашта регистраци яра пропагандина юкъехкухал оаха кхийола формаш я. Каст-каста дул тхо предприятей, организаций къонабарашта юкъе, дIайовлийт цу гIулакха чулоацам, дIахойт из тейхадарех цара шоашта а тIехьен а мед яз йоал.

Тахланарча заман керда традицеш обрядаш шерра вахара юкъе яьаара тхоашкара доагIар дерга оаха дIахо ххы а тхоай болх тоа а бее.

М. БОГАТЫРЕВА,
Назрановерча ЗАГС-а заведующа.

ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТ

Нохч-ГIалгIай «Терек» фирма мебельни цеха болхлой хьаьстта дика къахьегаш ба СССР ях бIаь шу хузача юбилейна сийленна накъабахара.

Цхьайтта бетта планал совгIа паччахьалкхена баь ийха 180 эзар сом да. Къахьегама овсарле лакхъяра задани йис процент тIехкхочуш хьабий цеха коллективо.

Къаьстта дика къахьегарна белгалбаьнна ба отделочница Шишкова Анна, сборщикаш Авосов Василий, Хаджимурадов Адлан, шлифовщица Алешечкина Валентина, Баркинхоева Лиза, кхыбараш.

Иралера бераш.

Т. АРЧАКОВА фотосурт.

ТОРГОВЛЕНА А ИЙДАРХОЧОА А ПАЙДА ХУЛ

Торговле культура товарех товарий ассортимент шоръярах партий правительствах яь решенеш кхочаш а еш тха районa потребительни общества болхлошта духха хIама кэрагIдаьниад торговле сеть шоръеча, керда прогрессивни методаш юкъе а ххухьаш бахача наха гIулакхаш деча. ДукхагIа йола тикаш самообслуживание тIа яьхай оаха. Самообслуживание йолча тикашка ийдархошa товараш эшаш кIезигагIа йоаш ха, аттача боаккх продавецай къахьегом а, хIана аьлча белха цхьа дакъа ийдархочунга кхоач. Иштта дикагIа пайда яш йиш хулийт торговi моттигех а. Лакхлу товарооборот, торгови расходаш кIезигагIа хул. Самообслуживании йолча тикашка торгови зала цхьан квадратни метро 20—23 процент дукхагIа лу оборот, нехта тикашка йолчуца нийсйича.

1971 шера тха районе самообслуживание метода тIа яьккхай №1 йола хозяйствени тика, гастроном, обувной тика, «Электроинструмент» заводера мылх йоака тика. Иштта дукха кхыраш. Цул совгIа районa ерригача торговле предприятешта специализаци яьй. Аьлти - Юртари, ЖIайрахьари, ГIаьзий - Юртара яьаш из лаьрхIаля. Цу моттигашка пайда хургболаидаь шоаш йолча тайпара йитай тикаш. ХIаьта фу пайда баьниаб тикашта специализаци ярах? Ма дарра аьлча, боккха пайда баьниаб. Гастронома товарооборот торговле кердачё форма тIа из яккхалие, кхаь отделашка 86 эзар сом мара яцар. Цу тIа прилавка хьалхашка бола беш ялх саг вар, царех хIарана бетта 4,3 эзар сома мара мах бе безацар торгови залех пайда эцара коэффициент 0,36—40 яр.

Реконструкци а яь тикаш самообслуживание тIа яьхачул тIехьагIа бетта 46 эзар сомага кхачалца лакхьелар товарооборот, цу тIа болхлой а кIезигагIа хи. Торгови залах пайда эцара коэффициент 0,65 — 0,75 кхачалца лакхъенкай, хIаьта хIара болхлочо бетта 9 эзар сома мах бе беза.

Масала, хьехIаргъа вай Сурхо-тIара кхадаша промышленни товараш дикца тика. Самообслуживание тIа а яха царна реконструкци специализаци яьчул тIехьагIа 23 эзар сом хиннача метта 38 эзар сом хилар товарооборот Сурхотlерча кхачени промышлени товараш доахача тикай. ХIаьта хIара продавеца кхочашбу болх хьалха 7 эзар сом хиннача метта хIана 8 эзар сом ба. Иштта лакхъенкай торгови залах пайда эцара коэффициент а.

Иштта тоаленкад торговле кердача форма тIа яьккхачул тIехьагIа кооператив кхыдола хьехараш а. Кхоаа сихагIа дIадоха йоагIа тара, 6,2 процент кIезигагIа дов товараш. Шоай доIам болчча товарага хьажа торо а уIдархочун, цу гIулакха духха ха йоаа а ма еаш.

Бакъдар аьлча, торгови предприятеш торговле кердача форма тIа йоахеш расходаш а еаш хул. Дукхьашха цунах торговлена ма хургда аьнна хета а лу. Цхьабакъда, тхона цунах баьнне кхедала бутпа беша ба.

Кердача формас торговлена йоаха рентабельность лу, цхьа гIулакхаш мара культура лакхъю, ийдархой дог гIоа а доаккхаш торговле болхлой къахьегам оттача боакх. хIаьта балха овсарле а лакхъю. ДIахо йоалаца хана ххы а шеръяргьа оаха из метод, ма йоатта сихагIа район ерригача торговле предприятей балха юкъехьоргья.

Х. МЕСТОЕВА,
Назрановски районе председатель.

РЕДАКТОР
Т. А. ТЕБОЕВ.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЕВРОПЕНСКИ КХЕРАМЗЛЕН ЦУННА ДУХЬАЛА БАРАШИ

32 европейски паччахьалкхен а хIаьта иштта США-и Канадан кхерамзлени цхьана гIулакхаш лелладарех дешаех лаьца ерригача Европа юкъера совещани кийтьяра духхача оагIорахьара еча консультацей хьалхара этап чакхъяьнней Хельсинке. Уж консультацеш ечa кана гучадаьлар вIашагIкхайттача дакъа лоацаш хиннарех духкха а духкагIчар хургйола совещани Европе кхерамзлен машара чIоагIбаргахьа баьккха лоархIаме гIа санна лоархIаш хилар а на гулъяра цкиза новкъостал де уж кийча хилар а. ТIатеха хIама доацаш ала йиш йолаш да, СССР-ои социалистически содружества кхьча мехканаш хьоттаь Европе коллективни кхерамзле Iалашъяра идея тахан континента ерригача политически вахара лоархIамегIара фактор а хиина дIаэттай.

Европе а цуи доазонел арахьа а бакъахьарча гIулакхий аьттув бола хьалаш нийслуш хилара тIа-тIа чIоагIагIа сатем бовбу тIема - промышленни комплекса, керда фабрикантшна ийкха дувзадениа долча белггаларча атлантически гIозарий. «Нива новпира» яха тиштенна империалистически политика дIахо а ледие лаьрхIа де уж гIозараш, хIаьта из дIаьха а бакъдир ухх декношки Брюсселе хиннача НАТО Iан сессе. Сесе дакъа лацараш бакъ ма дича балаизар Малхбоаленнех Малхбузеннех юкъера гIулакхаш тоалуш доагIаш хилар, духкача мехкий викалашa белгалдаьхеь ерригача Европа юкъера совещани лоархIаме хилар. Цхьабакъда, из долла хIама ишта дале а, иетовски «кераша» шоай кур дора гера дукхагIа хьалера уйла тIаерзае гIерташ.

Пентагоно иш барех НАТО «еврогруппа» яхачо решени шоай малхбузеевропейски итт мехка тIема бюджеташ 1973 шера кхы а 1,5 миллиарда доллар йоккхагIа хилийта аьнна. Блока тIема машина юкъе из керда «дакъа лацар», натовски пропаганда даим кхайкадеш летта «цIеча кхерамах» хьадагалийца аьсса хIамаш а санна, — машарца моастагIал дола низаш кхоккам кIаьд баргдьа хьош бола вакъ лаьгIбе, кхерамзленах йола ерригача Европа юкъара фоувм толаме чакхъяхара новкъаьле е гIертилга мара кхы хIама дац.

Цхьабакъда, хIана, Европе а, кхыметтел Европал дIахо а, машар чIоагIбара идеи шиалионаш болча наха дег тIара къоабалъеш чIоагIйича хана, дуне сийлаха тIема вочa хамарна юхалага гIерташ мел дезаьу хIамаш дош хургдоацар ла. Халкъаша сатувсар гераш Iоадара эргIанара тур а йоацаш, кхерамален машарн чIоагIбартахьа боаккха тийсем къаддам гIа ба.

ЦХЬА ДОКТРИНА ЙОХАР

Ухх бетта хьалхара шн кIира Германски Демократически Республика бакъъаь тIаьшлага шерра кхайкедарца белгалдаьлар. Дуккача паччахьалкхенаша, цу даьхьа малхбузехьарчар а, хьахкайкадир ухх гергарча хана ГДР-ац дика гIулакхаш тасса лаьрхIа шоаш хилар. США паччахьалкхен секретара заместителе К. Раша аьлар. ВIашагIкхайтта Штаташ а вокх мехкел тIехьаюсаргьац ГДР дипломатически къоабалъь тIаэцара гIулакха.

Дагадохийтаргда вай, дукха ха йоаццаш ГДР ЮНЕСКО дIачуйина а хIаьта ООН-е цун массадарча наблюдатела миссия оттаь а хилар. ХIанз ден повестка тIа йатт ГДР, ФРГ-ана нийсса, цхьатара боккъонаш йола члени а яь ООН-е дIачуэцарах дола дош. Цу дерригач хIамоша тешал ду немецки болхлойн ахархойн паччахьалкхен дунен халкъашта юкъера авторитет тIа-тIа дукхагIа лакхлуш хилараш Малхбузен империалистически гIозараша духхача шерашка чакхъяьха, из хийракхара политика бокъонца ала хилара. ХIанз кхыметтел аьттехьарча буржуази кепайоаоно а мукIарда цу из вIашIехьа йоаца политика юкъагIайса хиларе.

ХIаьта духхе ха йоаццаш а тIехьа кавычкашта юкъе а лаьца мара цу паччахьалкхен цIи яккха йиш йолаш ма дар из гаьт. ФРГ кепайоазон дукхаа кхыйола буржуази органаш а мо мара; массеак шу хьалхагIа а тIехьа Бонна официальни доктрина ГДР къоабал ца яра доктрина яр, автор «шийлача тIема канцлера» Аденауэр политически советник хинна статс-секретарь Хальштейн а волаш. ТIом чакхбаьннача тIехьагIера реальносташ лоруш а ца, цу реваншистски доктрина йоахар, «Еррига Германе цхьа викал» а Бонн, хIаьта ГДР-ан гIулакх ледаде дагадехача паччахьалкхеиашта низ тIабахьа совцаца а оттайора.

ХIанз, исторе чухь иттара хьалхара социалистически немецки паччахьалкхено хIиазэ а ерригача континенташкарча 35 мехкаца хилза дипломатически гIулакхаш, хIаьта торгови гIулакхаш — бIаь совгIча мехкаца хьаллоаттадеча хана, массаиена а гучадаьлар «Хальштейна доктриний» дош доацар долга. Цуннa дола цхьайкха теша — социалистически мехкашкара гIулакхаш лертIадахара накъагIа йодача ФРГ хIанзарча правительства 21 декабре ГДР-ац ФРГ-енен юкъерча гIулакхий лардех долча договора кулгаш яьда дага хилар.

Из долла хIама — СССР-ол кхыча социалистически паччахьалкхенашен тIагIертта къахьегар бахьан долаш ххоххам кIаьдбаларахя дикача оагIорахьа гIулакх дIахьалхашка дахарах хьежимар.

АЬРДЕХЬАРА НИЗАШ ТIАТЕIАШ ДА

Дунен арене кулаш латтача политиких хувцамашa, агрессе политика юхаяларо, ешийла тIома юкъагIбсаро капиталистически мехкий прогрессивни низашта хьалхашка керда торонаш хьаьла эксплуатаценa духьала, къахьегамхой бокъонаш хьаштаци бахьан долаш, демократически паргIатонаш бахьан долаш къовсам боаржабаро. Цхьа бахьан доацаш вIалла а дац ухх тIехьарча хана дуккхача капиталистически мехкашкара дуккха адам аьрдехьа ластар, коммунистически кхычеи прогрессивни партейи организацейи вIашии авторитети лакхьлар.

Капиталистически паччахьалкхенашка чурча политика дайъе низаш дIанийсдеча хулаш дола уж хувцамаш массе тайпарча формахьа гучалул. ТIа-тIа йоккхагIа хоталонаш йоах къахьегамхоаш капиталисташца лоаттабеча лиранча классови къовсаме. Цхьаннена тIехьа шоллагIьар йолаш политеш хьател йоккхача финансово-промышленни капитале хьаштийн хьаллоаттадеча политически партеша. Из, белгала аьлча, къаьрга хьахьокх, ФРГ, Австрале, Нови хоржамаша, Норвеге хиннача референдумо, ухх тIехххьарча хана хиннача дуккхача кхыча событеша. Из тенденци къаьгга белгалъьяний дIададача кIирандийнахь хиннача парламентски хоржамашка доал ду либерально - демократически парти (ЛДП) вIенхаштта эшаьача Японе а.

Мехка конституци хувца а гера Iоадаран США-ера тIеми пхьоагIо чIоагIъярах тIаберзаба шоай нийъ духьале йоацаш чакхбаха торо хилийтар духьа парламенте шоай баран дукхагIа хургбола плаиаш ЛДП-еск цуна тIехьашка латтача японски промышленно - финансови гIозаршен лейлю дукха ха я. Духхьа цудухьа ханал хьалха де оттадаьдар парламентски хоржамаш а. Цхьабакъда, цу лийрхIарашта хтоачашхулга дегIа хиналашар. Хоржамех дарех парламента лоаерча палате хьалхагIа хиннача 288 моттага метта 271 моттиг мара кхочанар ЛДП-ена.

Цхьабакъда, Японе консерватеиц низашта кхы а чIоагIа вIама тIаьо коммунистически социалистически партеша баькхача боккхача толамо. Коммунистий кандидаташа, хьалхагIа дIадаха хоржамашца небойна 2 миллионо 300 эзар голос дукхагIа а аьнна, парламента лоаерча палатера шоай церштан дукхагIа хилийтаб 14 депутатагара 38 депутатага кхочаш. Социалистий парламентски фракци 87 депутатага кхочаш йоккхагIа хиний.

Хоржамий итогаша коммунисташтеи социалисташтеи керда торонаш хулийт японски къахьегамхой хьашташ бахьан долаш, мехка монополейн милитаризаци Iалашиа духьала, демократенa тIехьа къовсам лоаттабара. Цуна цхьаче, КПСС ЦК-ас Японе Коммунистически парте ЦК-ан Японе социалистически парте ЦИК-ан цIерагIа дахьийтача моаршалеш тIа белгал ма даккхара, хоржамаш бахьан долаш аьрдехьарча партей аьттув болча оагIорахьа хиний соотношени хувцаялaро аьттув бола хьалаш хулийт цар гIулакхаш кхьана чакхдахара, демократически низий бIарча цхьа фронт хьаьра.

Ю. КОРНИЛОВ,
В. СЕРОВ,
Н. ЧИГИРЬ.
(ТАСС).

Хаиза хьалха советски заказаш кхочашде гIерташ къахьег ухх доттагIа СССР хьаль 50 шу дизара еийна социалистически ях йоаржальча Вильтеиерча (ГДР) текстильни предприятo болхлоша. Фабрикас йоазол йоахьа дIайохийта хертера продукци — мургIаш хьедувци.

АДН—ТАСС. фото.

Газет арадаха шолгIа, кхоа, пхеаннаь денна.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

16.00 — «Эрсий мотт». 16.40 — Iилли — профессия. Фермера социалистически ях. 17.15 — Телевидени йоргтоадески студе передача. 18.40 — «Миллионий ленински университет». Гарвард болча Ленина шуьнча дешараш. 19.20 — Советий мехка киноискусство. «Хьал махкан яха художественни фильм. Хьалхара серий. 21.00 — «Хаь». Информационни программа. 21.30 — Советий мехка киноискусство. «Хьал махкан» яха художественни фильм. 2-гIа серий. 22.30 — «Известия» газета приз аьлча хоккеях йола дунен халкъашта юкъера турнир. Финляндий сборни — Польша сборни. Йиштехьа — передачий, передачий программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Передачий программа. 18.05 — Школе апатомаш. 18.15 — Документальни фильм. 18.35 — СССР-а сберегательни кассай 50 шу дуз. 18.40 — Шура дIадахарга дол из далей (нохчий меттала). 18.50 — Телевизиони фильм. 19.00 — Нохч-ГIалгIай студе. Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 19.35 — Концерт. 19.35 — 50 дешаргIа а. 19.50 — Школе болаш. 20.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (гIалгIай меттала). 20.30 — Лермонтова цIерагIа долча театро спектакль. 22.00 — Передачий программа.

20 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

16.40 — Передачий программа. 16.45 — Йоаболь тренировка. Бересте. «Выставка Вурайния». 17.30 — Тахан — Iилли. Iилли - популярни программа. 18.00 — Керададараш. 18.10 — Телевидени Волгоградски студе передача. 19.00 — Йохатгйоахи ярне. СССР-а ставка... 21.00 — «Хаь». Информационни программа. 21.30 — Телевидени тхоаннени СССР вIашагIтоха 50 шу дизара хетадаь спектакль. Ленина цIерагIа болча Центральни стадионе спорте дIадоахар. Йиштехьа — передачий, передачий программа.

II ПРОГРАММА

17.05 — Передачий программа. — Нйсаеле латтача хоанашкара гIалгIай меттала. Доцина Европе. 18.10 — Документальни фильм. 18.30 — Хьайбара — 35 шу. — Концерт. 19.00 — Нохч-ГIалгIай студе. Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 19.25 — Хоамаш. 19.30 — Берашта йола мультфильм. 19.40 — «ХIана цIерта» хиа художественни фильм.

РАДИО

19 ДЕКАБРЬ

6.20 — Юртара IуIре (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — «Сердало» газете обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.25 — Нохч-гIалгIай дарачески ишараш (гIалгIай меттала). 8.45 — «ПаьтIамета яхача Бадуева романа дакъа (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — СССР вIашагIъяьлла 50 шу дизарга. Халкъий дезала юкъе (нохчий меттала). 16.15 — Индустре боаха гIа (нохчий меттала). 16.30 — «Экономически дешар массане Iомадар» яха беседа (эрсий меттала). 16.45 — Вай индустриальни мохк (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

20 ДЕКАБРЬ

6.00 — Москва. 7.30 — «Грозненский рабочий» газете обзор. 7.30 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.36 — Москва. 8.10 — Хоамаш — тоасета гIенда. 8.00 — Передачий программа. 8.35 — Кавказа халкъий назмаш (нохчий меттала). 8.45 — «Лаьтта лелдера культура лакхъяр партийна гIулакх да» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Юртбоахама белхлошта дола концерт (эрсий меттала). 16.30 — Юртара вахар (нохчий меттала). 16.45 — Нохч - ГIалгIайчен индустри (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва. 19.30 — Кагахой ... хеф (нохчий меттала). 20.00 — Нохч-гIалгIай халкъа иллеш (нохчий меттала). 20.43 — Москва.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллех Грозне кхаьла хургья юкъ-юкъе лов а делаш, къилбаседехьара гIаьхьача боаране мух а хьекхаш, фегара температура республике гIолла 5 градуси Грозне 2 градуси шелал хургья. Кхоанен ломхоагIо мордаш а йолаш, юкъе догIа уфи лов а делхаш, къилбаседа - малхбузехьара гIаьхьача боаране мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсанка 5—10, деношка 5 градуса шелал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦИ АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина урам 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-90; редактора зам. — 3-30-11; белхатохаш секретара — 3-34-30; партийни вахарен культура отделаш — 3-61-40; промышленности отдела — 3-42-30; юртбоахама отдела — 3-42-20; кехатий отделeн бухгалтерии — 3-60-71.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря—3-34-30; отделов партийной жизни культуры — 3-61-40; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-20; отдела писем и бухгалтерии — 3-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

С00622.

Заказ № 10985.